

עתר | יב

מאבק | אלול תשע"ו

עורכים: אבישר וסיון הרשפי

מיסודו של מבווע

מקימו ועורכו הראשון

יעקב אבן-חן ז"ל

כתב העת יצא לאור
בתמיכת מועצת הפיס לתרבות ולאמנות

עיצוב גרפי: מיכל קוטנר
עריכה לשונית וניקוד: כנרת עזריאל
אמנות מלווה: יעל רודל, הוד-י'ה כ"ץ, תהילה ביג'ל ואביה סלע
תמונת שער: יעל רודל, שנים כולם בורחים, פיסול בקלקר, גבס ובטון,

100X100X120 ס"מ

כל הזכויות שמורות

עתר
יוצא לאור על ידי עמותת מבוע

אלול תשע"ו (2016)

כתובת המערכת: atar670@gmail.com

הפקה:

הוצאת מכללת הרצוג - תבונות

המכללה האקדמית הרצוג

אלון שבות 9043300

טל' 02-9937333

פקס' 02-9932796

דוא"ל: tvunot@herzog.ac.il

ISSN 0541-5829

סדר הדברים

7	פתיחה	
	פעילות הפחד	
I I	(ירושלים מסתכלת כל הזמן לאחור)	נחום אבניאל
I 2	נעמה	
	(דוד המלך כורע את לבי)	כנרת סמואל פולק
I 3	(מי ייתנני כדוד)	
	במקום שבעלי תשובה יושבים	
I 4	קוהלת תשע"ו	
I 6	טיפול	
I 7	מערבל בטון	
I 8	בשורה	מינדי ברעד
I 9	(פעילות הפחד)	גדית דן
20	(איך זה לא צועקים כמו לידה)	סיון הר-שפי
2 I	שלג, אפשרות השכתוב	
26	על להב הסכין	יוסי סוויד
27	לא תאמינו	
28	כשיגיע הדוקר	מנחם הלב-רשטט
30	אז מה?	עמיר עקיבא סגל
3 I	איש חרבו	אבישר הר-שפי
32	(הנה הוא מגיע שוב)	אברהם בלידשטיין
	בקרקעית הנפש	
37	התעצבות	דעה (גלעדי) אביחיל
39	וזה	בכל סרלואי
	אני עושה את הגוף לכנפיים באהבתי	
	הנוראה שאת פרייה המת אני קוצרת	
40	יום יום	
	כציפור בחשמל נגיעה מהזרם,	
4 I	רגע מפרוח הנפש	
43	(עוד פעם)	תמר שכטר
44	בולמוס	יונה שפירא
45	(תמיהה על העולם הזה)	
46	(לדאות)	

47	(גלות)	רעיה עציון
48	דיוקן צעקה	מוריה אשכנזי-רוזנבלום
49	לא היה בי שום ספק	
51	קונה הכל	אילה אבישר
52	חרס	
53	העלאת ניצוצות	מיכל זכות
54	(זה בגלל החורים בגוע)	חמוטל בר יוסף

מעגל סגור מאוד

57	דבורים	רוני אלדר שאשא
58	(התעוררתי שוב)	
60	(אבל היינו מעגל סגור)	
61	שיחה נכנסת	תמר שכטר
62	רחל ולאח	רחל עופר
63	האהבה	צופיה מזוז סרי-לוי
64	מרחק הנגיעה	יפעת גלבר
65	(אתה מציץ בי מן החרכים)	
66	ניצחון	שרה גבאי
67	אש זרה	
68	במדבר	
69	כיפורים	
70	ליקוי חמה	עדן גולדמן
72	(עולמות שמתעכלים)	ברק ברנר
73	(והרכבת מתנתקת)	
	(בחג הזה)	
74	(אנחנו מצהיבים)	
75	(אמונה נמצאת)	
76	עץ האזדרכת (סיפור)	טל נוימן

תהום פעורה ומילות געגוע

81	השעון המעורר (סיפור)	יונה רוטמן
88	לחופי בני ברק	קובי פילשר
	תהום פעורה ומילות געגוע	שפי רוזנצוויג
91	משני עבריה הסמוכים כל כך	
	(לטאה חסרת עפעפיים)	ענת גנאור
95	(לו יכולתי להבין)	
96	כקוצים בסוף קיץ	

97	שתי סיגריות (סיפור)	דביר שרעבי
		זכרנו לחיים
107	למנצח	מנחם הלב־שטט
108	שיר ליום הכיפורים	
	לילה על כורסא במחלקה	צחי כהן
109	האונקולוגית	
111	(בארץ לא זרועה)	מאיר אבשרה
112	(אין מנוח לכף)	
113	בדהרה השמימה	שפי רוזנצוויג
114	(ההרים לובשים)	
115		על אודות האמנות המלווה

פתיחה

מי שאמר עלי כי נשמתו קרועה, יפה אמר.
בודאי היא קרועה.
אי אפשר לתאר בשכלנו
איש שאין נשמתו קרועה.
רק הדומם הוא שלם.
אבל האדם הוא בעל שאיפות הופכיות,
ומלחמה פנימית תמיד בקרבו.
וכל עבודת האדם היא לאחד את הקרעים שבנפשו.

הראי"ה קוק, המחשבה הישראלית

זהו גיליון הקשוב אל הארץ, אל מאורעותיה, גליה ומשבריה.
הכאב והפחד העולים מן השירים הנם חדים ומפלחים:
"מִן הָאָרֶץ הִרְחֹקָה אָנִי קוֹרָא אֱלֹהִים
שׁוֹבֵי מִן הַמְּכוֹנֵי הַשְּׂרֹפָה
שׁוֹבֵי מִן הָעֵקוֹל הַחֲשׂוֹד"
והם מעוררים מגוון קולות המגיבים להם.
אלו כתיבות המשקפות את התקופה בה נדמה כי "אין אָמֵצֵעַ / יֵשׁ
רַק קְצוֹת פְּעוּרִים"; תקופה שדפיקות הלב בה הופכות פעמים רבות
ל"פְּעִימוֹת הַפֶּחַד".
המאבק סביב הארץ הוא פתח להקשיב גם למאבק במשמעותו
הנרחבת יותר וגם לתדרים של מאבקים המתרחשים בתוכו של
האדם פנימה ("הִקְרַב מוֹל עֶצְמְךָ"), ולאלו שבאינטראקציה שבינו
ובין סביבתו הקרובה.
מרתק להקשיב למגוון של אופני ההתמודדות והתגובה הנולדים
מן המאבק – מחד שאיפה לאחד את הרסיסים ואת השבור
ולהתפלל שיהפכו "לְכַבְּיֵשִׁים חֲדָשִׁים, / לְדַרְכִּים שְׂגִיעוּ עֲדִיד",
ומאידיך היכולת לחיות עמם: "עַל מְרַחֵב שְׂאֵינָנוּ אֱלֹא / כְּחוֹט
הַשְּׂעָרָה / מְרַקֵּם חַיִּים עֲדִין / מְפַרֵּט / מְדַיֵּק // שְׂבָרִירִי // עַל
לֵהָב הַסְּפִינִי, וּבִשִׁיר אַחֵר: "לְדָאוֹת / עַל מֵיִם שְׂבִירִים / עַל /
מְשָׁבְרִים / רְבִים / שְׂאוּלֵי / אֵין לָהֶם סוּף". ואף לזקוף קומה: "אִישׁ
חָרְבוּ עַל יָרְכוֹ וּפֶחַד / זֹקְפִים קוֹמְתֵם כְּאֶחָד".
לעתים אלו פשוט "הַחֲזִילִים הַמְּגִנִּים שְׂבַדְרֵךְ / מְשֻׁקֵּיִם לְגַמְרִי /
בְּבִטְחוֹן נִרְחַב אֶת הַלֵּב", ומרגיעים את "פְּעִימוֹת הַפֶּחַד".

קול אחר קורא להתבוננות העמוקה במאבק כמגלף ובונה את האני: "ומי אני לפני / שהתער חלף בי / מי אני / לולי / הצער גלף / בי, בלבי / בקרבי, בקרבי / בחיי / התעב, סתת בלחיי / החלקות / צלקות / קמטים / עטורים / בדיוק מרבי".

קיימת גם התרסה: "אנו ימינו כצל עובר / אין לנו מה להפסיד", ולמולה קריאה תמימה או אירונית להרחבת הפרספקטיבה: "ההרים לובשים את שמלות הערב / גלי טרור אינם נותנים בהם סימן / או מטילים בהם קמט, / הם שלמים ויפים למכביר".

לצד אלו נשמעת גם התפילה להגיע מתוכו של הכאב לקיום שלם ורך יותר: "במקום האבנים המעופפות – / מלחמות שלג רכות צוחקות / ...מתוך שריון המעיל / וארבע שכבות הבגד / לשלח / כף יד חשופה / ...מתוך עור הזאב / יד אנושית מאוד / לגעת בקור / בכאב".

גם עבודות האמנות המלוות את הגיליון נבחרו מתוך חיפוש אחר פנים מגוונות של מאבק ושל התמודדות עמו. מונחות כאן בכפיפה אחת יצירותיה של אמנית בשלה (עדי אשרת, שדברי הראי"ה דלעיל פתחו את תערוכת ציוריה), לצד יצירתן הצעירה אך הבוגרת של תלמידות מגמת אמנות באולפנת "אוריה" – שכל אחת מהן מביטה בעוז במציאות המורכבת שבה היא חיה, בין אם מציאות לאומית, ביטחונית, או מציאות נפשית וקיומית.

זוהי רק טעימה שטחית מעומקיו של הגיליון, ויותר ממה שקראנו לפניכם יש כאן...

פעימות הפחד

נחום אבניאל

*

ירושלים מסתכלת כל הזמן לאחור
מעט בדאגה, מעט בסקרנות
ומעט בתעוב.

ירושלים חוששת שידקרו אותה בגובה
ואז ישפכו ממנה המוני מטבעות עתיקים,
עגלות יד וסוסי משטרה.
האור הרך יזל ממנה, חם וסמיך
והיא תשאיר שכובה
על צדה, בודה בשמים בחיך מוזר
ותמות לאטה מאבדן אור, לכן

ירושלים מסתכלת כל הזמן לאחור
לא שוכחת

נעמה

מִן הָאָרֶץ הַרְחֹקָה אֲנִי קוֹרָא אֵלֶיךָ
שׁוֹבֵי מִן הַמְּכוֹנִית הַשְּׂרוּפָה
שׁוֹבֵי מִן הָעֵקוּל הַחֲשׂוֹךְ
שׁוֹבֵי מִן הַכְּדוּרִים הַחַיִּים בְּחַוָּה,
פְּיֹת פְּעוּטִים פּוֹעִים אֶת שְׁמֶךָ
אָמָּא
לֵילֹת כְּהִים מְכַסִּים בְּאֶגְרוֹף חָנוּק
אָמָּא, אָמָּא
מְכוֹכֵב לְכוֹכֵב מְדַלֵּג אֱלֹהִים וְצוֹעֵק
אֶת כָּל שְׂמוֹתֶיךָ שֶׁתְּקוּמִי מִן הַחֲשֶׁךְ

כנרת סמואל פולק

לימוד הושענא רבה על דוד המלך ורצח נעמה ואיתם הנקין הי"ד

*

דוד המלך כורע את לבי
אליד
מפריד אל תוך פי פלחי תפלה עסיסיים
מלאים במיץ של הקיום.
מזכיר לי שאפשר לטעם מעט מתוק
בתוך המר והחמוץ הזה.

*

מי יתגני כדוד
שהיה מתכסה שמיכת טלאים בלוייה,
שזורה חוטי תפלה,
מלות זהב מפחד בלילות
עושה פעמונים מפעימות לבו המואצות.

ואני בבית החס, מתכסה מליים ריקות
אוספת אל תוכי החדשות המרעישות
המחרישות
אזני משמע הנגון
מתקבצת אל הממ"ד ואל קרעי עתון וווצאפ
יגעה לריק לבהלה
עובדת על עצמי עבודה שבלב.

במקום שבעלי תשובה יושבים

אני משפצת כסאות שלי בסגנון וינטאג', מחדשת אותם במראה
מישן,
הופכת זדונות שלהם לזכויות,
מבליטה שריטות חן ומכות חסד.
והם מלמדים אותי את יפיו של המתחבך באמת, של המעז
להשרט בכשלוננו
לפגש בעפרא דארעא.
והם מושיבים אותי בתשובה שבורה
ומנחמים אותי
מתקנת.

קוהלת תשע"ו

מאיר ואלחנן קוראים קהלת בבית כנסת.
זמן האבל עוד על פניהם, ואני שומעת
אבל אבלים, אבל אבלים הכל.
הויטראז' בחלונות נדמה כאסף השברים הסתורים
במגלת הנסתר הזו.

הודייה כץ, פרחים שעד אינסוף, פיסול בשברי זכוכית, צבעי זכוכית,
כ" 10x30 ס"מ - 67 יחידות

טיפול

שְׁבַעַה סִיבּוּבִים, ה'
הַסְתוּבְּתִי סְבִיב חוּמוֹתֶיהָ
חֲשַׁבְתִּי הָעֶצֶב,
נִסִּיתִי קִרְבָּה
קִבְּלָה
מְטָרָה
שְׁאֵלְתִי יְלָדוֹת
בְּדַקְתֵי דְפוּסִים
שְׁבַעַה סִיבּוּבִים ה'
וְחוּמוֹת
וְעַל מִי כּוֹאֵב לִי בְּאֶמֶת
עָלֶיךָ אוֹ עָלַי?
מִסְתוּבְּתִי וְחוֹזֶרֶת שׁוֹב וְשׁוֹב
אֵל הַצֶּרֶךְ בְּאֲשׁוֹר
הַפְחַד לְהִשָּׂאֵר
לְבַד
הַצֶּרֶךְ לְרִצּוֹת
הָרִיק.
מְזַנְבֶּת בִּי הַנְּכַשְׁלִים
שְׁלִי הַחוֹזְרִים.

אוֹלֵי רַק בְּשִׂאֵהָיָה רִיקָה כְּשׁוֹפֵר פְּשׁוּטָה
מִסְכִּימָה לְפִתּוּלֵי הַלֵּב וְעִכּוּבֵי
יְבַקֵּעַ מִשְׁהוֹ דְרָכַי
יְבַקֵּעַ מִשְׁהוֹ בִּי
וְיִכְלּוּ הַחוּמוֹת לְנוֹחַ.

מערבֵל בטון

בְּשַׁבַּת מֵתַעֲרָבֵלִים מִחֲדָשׁ בְּבִטּוֹנִי
סְפוּרֵי הַכָּאֵב שֶׁשֶׁמַּעֲתִי.
יוֹם רֵאשׁוֹן בְּשַׁבַּת וְשֵׁנִי בְּשַׁבַּת וְשְׁלִישִׁי וְרִבִיעִי כָּלֶם שְׁבִים אֵלַי
בְּשַׁבַּת
חֲשֵׁכָה מְלֹט אֲבָנִים מִים כָּאֵב פְּחָדִים קִרְקַע עוֹלָם מִסְתּוֹבְבִים שׁוֹב
וְשׁוֹב
גּוֹעֲשִׁים
וּמְבַקְשִׁים לְהִפָּךְ לְדַבּוֹר
אֶחָד
וְאֲנִי מֵתִפְלֶלֶת
שְׁמוֹר
וְזָכוֹר
וַעֲשֵׂה שִׁיחֶפֶךְ הַבִּטּוֹן הַזֶּה לְכַבִּישִׁים חֲדָשִׁים,
לְדַרְכִים שִׁיגִיעוּ עֲדִיד

מינדי ברעד | בשורה

מְלוֹה בְּמַלְכָּה מְפַקְפֶּקֶת
אָנִי שׁוֹמֵעַת בְּשׁוֹרָה מְרָה
הָאֶסּוֹנוֹת מְגִיעִים לְאָזְנִי
הָאֶטּוֹמוֹת כְּכֹל שְׁנֵתָן
אָנִי מְאַבְדָּת עֲגִילִי
אֶחַת וְאֶחַת
אֶחַת וְשֵׁתִים
לְבִי הַשְּׁבוּר מְטַפֵּטֵף
גַּעְגּוּעַ עֲרָנִי, מְפָרִיעַ לִי לִישׁוֹן
טָפָה וְעוֹד טָפָה, שְׁעוּה
עַד לְסִלְסוּל הָאֶחְרוֹן
שֶׁל הָעֵשׂוֹן

גדית דן

*

פְּעִימוֹת הַפֶּחַד
גוֹבְרוֹת
לִפְנֵי הַמַּחְסוּמִים
וּמִשְׁתַּחֲרָרוֹת
בְּאַנְחָה בַּדְרֹךְ חֲזוֹר
עֲכָשׁוּ נִבְחָנֶת מִדַּת הַבְּטָחוֹן
שֶׁהִתְחַזְּקָה וְנִבְנְתָה
שִׁבְעָה יָמִים
וּבְדִיוֹק לְכַבוֹד הַיְכָלָת
לְשַׁחֲרַר וּלְהַתִּיצֵב
בְּשָׁעָה זֹאת
מִרְגִּישָׁה אֶת הַכּוֹחוֹת
נְאֻסָּפִים פְּנִימָה
מִבִּיטָה עַל הַיָּם
וּמִצְלִיחָה לְשָׁהוֹת בְּרָגְעֵי
הַפְּעִימָה הָאֲרֻסִּית
רָגְעִים כְּמַעֲט
בְּלִתֵּי אֲפְשָׁרַיִם
מִצְלִיחָה לְחַוּוֹת
אֶת מָה שֶׁהָיָה
כְּצוּפָה
לֹא כְּפוּפָה לְנִסְבוֹת
פּוֹעֶמֶת לְאֵט יוֹתֵר
הַנְּשִׁימָה מִסְתַּדְרֶת
וּמִתְחִילָה לְהִזְדַּקֵּף שׁוֹב
לְעֹלוֹת מִהִבּוֹר הַתְּהוֹמִי
מִרְגִּישָׁה אֶת הָעוֹזֵר
וּבְמִיחָד הַמוֹשִׁיעַ
וְהַחֲלִילִים הַמְּגַנִּים שֶׁבַּדְרֹךְ
מִשְׁקִיטִים לְגַמְרֵי
בְּבִטָּחוֹן נִרְחֵב אֶת הַלֵּב
שֶׁשָּׁב לַפְּעַם
בוֹטַח
שׁוֹקֵט

סיון הר־שפי

*

איך זה לא צועקים כמו לך
איך לא מיבבים כמו מות
איך זה לא רועדים לא נשלט כמו לך
איך לא מתגודדים כמו מות
איך לא מתנשמים מתנשפים לך
לא מחסירים פעימה אחת מות
(והארץ רועדת החיה מיללת שורטת
העצימתבקעים)
איך לא רואים:
אין אמצע
יש רק קצוות פעורים
קצה מזה קצה

שֶׁלֶג, אִפְשָׁרוֹת הַשְּׁכֵתוֹב

א.

שֶׁלֶג יוֹרֵד בְּשׂוּה
עַל הַיְשׁוּב תִּקְוֶעַ וְעַל הַכֶּפֶר תִּקְוֶעַ.
בְּבִרְדָּה שֶׁל הַדְּרֵךְ -
בְּמִקּוֹם הָאֲבָנִים הַמְעוֹפְפוֹת -
מִלְחָמוֹת שֶׁלֶג רְכוֹת צוֹחֲקוֹת
וְאֲנָשֵׁי שֶׁלֶג מְנִיפִים יָדָם לְשָׁלוֹם
בְּלִי לְשֵׂאֵל לְזִהוּתָהּ.
עַז־הַדִּין אֶל־קֶסֶם הוֹפֵךְ לְאִישׁ שֶׁפְּתִיתִי חֶסֶד בְּזַקְנֹו.
הָאֶרֶץ הוֹפְכֶת לִימָמָה אַחַת
דֶּף חֶלֶק, חֶלֶק.
שָׁמֶשׁ מְמַסָּה
מְכַנֶּנֶת אֶת הַמַּיִם וְאוֹתֵנּוּ
לְתִהוּם הָעוֹשֶׂה אֶת כָּל הַמְקוֹמוֹת
כְּלִים שְׁלוּבִים.

ב.

צְפוֹר שְׁחֹרָה מְנַתְרֶת
מְחַזֶּרֶת בְּלִבָּן הַמְּסַמָּא
אַחַר אֲהוּבָה.
זְגוּגִיּוֹת הַבַּיִת דוֹמְעוֹת.
יָלֵד מִתְגַּלְגַּל בְּמִדְרוֹן
כְּמוֹ נְגוֹן מְכֻוֵן.
הַשֶּׁלֶג הַזֶּה
הַמְכַבֶּה כָּל רַעַשׁ,
הַמְכַסֶּה אֶת הַטָּפֵל,
אֵינֹו יָכוֹל לְעַקֵּר -
אֵינֹו יָכוֹל
לְמִי שְׁלִבּוֹ חֶסֶם.

ג.

מתוך שריון המעיל
וארבע שכבות הבגד
לשלח
כף יד חשופה

לקבל שפרושו לתת
לתת שפרושו לקבל

השלג המכסה מפשיט
כבר אי אפשר להתעלם
מן הענפים העירמים
המבקיעים מעלה -
מראות עני שקברנו
חודרים לעצמות

מתוך עור הזאב
יד אנושית מאוד
לגעת בקור
בקאב

ד.

הצפור מצאה את אהובה
האובד לה במקונו.
מן הסבך המשלג עולות
נקישות נשיקותיהם.
עלי להוציא את ידי מחיקי
עלי להוציא את ידי מחיקי
מחוץ לשנתי טובע אדם.

ה.

אם תאחו בשלג, ימס.
אם תאחו בשלג, ימס.
השלג מבטל את ריח

סמוך הטריטוריה.
השֵׁלֶג לוחש בִּירִדְתּוֹ:
לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ.

.ו.

פְּתִית הַשֵּׁלֶג הוּא כֶּתֶר עֲנָה.
אֲנִי חֶלֶק אֱלוֹהַּ מִמַּעַל, נִזְכָּר הָעֵץ
נִזְכָּר הַקוֹץ,
נִזְכָּרְתִּי אֲנִי
לְמַגְעוֹ.
אֲנִי, לוֹאט פְּתִית הַשֵּׁלֶג
אֶת צֶפֶן צְרוּפוֹ אֶל
הַלְבָּן הַגָּדוֹל

.ז.

פְּתִית הַשֵּׁלֶג מַעֲשֶׂה מְרַכְבָּה.
פְּתִית הַשֵּׁלֶג, קוֹל גִּלְגֹּל הַמַּתְגַּלְגֵּל
מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה,
בְּדַמְמָה בְּדַמְמָה.
כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת כּוֹפִים רְאִשֵׁי תַפְרֻחָתָם
בְּעֵבְרוֹ.
גִּרְעִין הַלֵּב נִנְעָר,
מִזְדַּקֵּף.

.ח.

וּכּוֹחַ לִי עִם הַשֵּׁלֶג
שָׂאִין לוֹ פְּנִים.
רִיב לִי עִם הַשֵּׁלֶג
שָׂאִין לוֹ בַּיִת.
מָה לְמִלְאָךְ בִּינִינוּ,
אֲנִי טוֹעֵנֶת
מִתְגּוֹנְנֶת כְּנֹתֶבֶעַת.
מִצּוֹפֶפֶת אֵלַי אֶת יְלָדֵי
הַלְבוּשִׁים שְׁנִי.

השֶׁלֶג שוֹתֵק, כְּדַרְכּוֹ.
שֶׁתִּיקְתּוּ נְעֻמָּת עַל דְּרָכַי
וּמִפְנֵה בֵּי דְרָדָה,
לְבָנוּ מְדַגֵּשׁ אֶת תְּוֵי פָנַי
וּמוֹחֵקֶם.

|שלג תשע"ג|

פריט מתוך: אביה סלע, נרקב או נרקם, רקמה על עלים, 30X10 ס"מ

יוסי סוויד | על להב הסכין

אז בנינו ביתנו
על צדו הצר של
להב הסכין
תהום מזה
ותהום מזה
ואת ילדינו שולחים
על להב הסכין
למסגרות
תתפלאו
מה נתן להכיל על
צדו הצר של להב הסכין
חיים שלמים
קהלה
אפלו – ימין ושמאל
על מרחב שאיננו אלא
כחוט השערה
מרקם חיים עדין
מפדט
מדק
שבירי
על להב הסכין

לא תאמינו

הוא פתח את הארנק בקפוח ומה שהוא הוציא משם המס את כלם
 היא רצה מחוץ למרכל בבקלה ומה שקרה לה יפיל לכם את
 הלסתות לרצפה

הם התאספו מאחורי בטונדה ומה שהם עשו יגרם לכם לבכות
 הן נשכבו על רצפת האוטובוס ומה שהן לחשו ידהים אתכן

מה באמת חשוב לבני אדם לפני המות

על מה מתחרטים חולים על ערש דוי

מהן חמש החויות שאתם חיבים לעבר עד גיל חמשים

שלושים מקומות שצריך לבקר

עשר הארוחות שחיבים לטעם באירופה

תמונות מחרידות חדשות שחררו - קשה לצפיה

וידאו מזעזע פרסם - לא לבעלי לב חלש

איום שטרם השמע - הקלטה נדירה

הכרזה כוננות - שכמותה לא היתה

הוא עזב את המחשב וחייו השתנו

הוא התפטר ועבר ליער ובנה מקום שלא תאמינו שקיים

הוא שרק שיר אהבה באמצע הרחוב - צפו בתגובות שקבל

היא עמדה מכסת עינים ברחוב ולא יאמן כיצד התיחסו אליה

הוא שלף סכין באמצע תחנת רכבת והאנשים שסביבו עשו מעשה

שיפיל לכם את הלסתות לרצפה

לסתות נפלו לרצפה ולא תאמינו כיצד הגיבה המרצפת

מרצפת חבקה לסתות שנפלו ומה שהן אמרו לא ישאיר עין יבשה

באולם

האולם כלו דמע ולא תאמינו מה עשה שחקן התאטרון

השחקן שלף סכין אמתית באמצע הצגה ולא תאמינו מה עשתה

בתגובה השחקנית

השחקנית שלפה אקדח אמתית על השחקן ולא תאמינו

לא תאמינו

לא

מנחם הברשטט | כשיגיע הדוקר

כְּשִׁיגִיעַ הַדּוֹקֵר אֲנִי אֲרַאֶה לוֹ
אֶשְׁתּוֹלֵל כְּמוֹ פָּרָא
אֶצְעֵק כְּמוֹ תִּיה
וְאִזְ כְּשֶׁאֶהְדֶּף אוֹתוֹ אֵירָה בוֹ שְׁלוֹשָׁה כְּדוּרִים
(בְּשִׁבִיל הַמְשָׁקֵל הַמְּאֹזֵן וְהַמְקַצֵּב:
אֶחָת
שְׁתֵּים
שְׁלוֹשׁ)
כְּשֶׁרַק יֵגִיעַ הַדּוֹקֵר

*

הַדּוֹקֵר שְׁלִי טַפֵּשׁ מְאוּד
כַּמּוֹת הַבְּרָק בְּעֵינַיִם בִּיחָס הַפּוֹךְ לַמֶּנֶת הַמְשָׁכָל
צוֹעֵק 'אֵלֶּלֶה אֶכְבֵּר'
'אֵלֵהִים גְּדוּלִי'
בְּלִי לַחֲשָׁב בִּיחָס לְמָה בְּעֵצִם
וְלְמָה לְצֵעֵק אִם אֵין כָּאֵן בְּכֻלָּל וּכְוֹחַ

*

הַדּוֹקֵר שְׁלִי
אוֹלִי בְּעֵצִם לֹא טַפֵּשׁ כָּל כָּךְ
אִם מְכֻלָּם הוּא בָּחַר בִּי
עִם מִבְּטָ שֶׁל פְּרֵאִיר
וּכְאֲבֵי הַגֵּב
פְּחָדוֹן כְּזֶה
אֲנִי אֲרַאֶה לוֹ –

בִּינְתִים אֲנִי צוֹכֵר בְּעַרְמוֹת דְּחוּסוֹת
אֶת כָּל הַצְּעָקוֹת
וְהַפְּרָאוֹת
מוֹצִיא מִחֶסְגִּית
מִכְּנִיס מִחֶסְגִּית
בְּאִרוֹטִיקָה גְּבֵרִית
מִדִּי פֶּעַם סוֹפֵר לְעֵצְמִי:
אֶחָת
שְׁתֵּים
שְׁלוֹשׁ
כְּשִׁיגִיעַ הַדּוֹקֵר אֲנִי אֲרָאֶה לוֹ
מִי אֲנִי.

עמיר עקיבא סגל | אז מה?

הזמן הזה: לא בדיוק מה שאנחנו מבטיחים
לעצמנו. נודה על האמת, אנחנו נוהרים לא
להבטיח. הנסיון מעיד שדברים שלא
מצפים להם מאכזבים פחות.
במישור האישי יש נסיון לשרד
ולשרד ולשרד. יש רצון להנות הרבה
ומהר ובשקט. יש רמת חיים שלא מעט
ילדים בהדו היו רוצים. אין
הבטחות. אין חלומות גדולים, בטח שלא
משתפים. אין צפיות לעתיד זוהר. אין
דרך גדולה ללכת בה. אין תשוקה.
כעס גדול עולה בנו, מאוס, פחד בעקר.
האירוניה שלי תבסה את זה.
החיים האלו, אני מדבר על עצמי,
חוזר על המלה אני.

אבישר הר־שפי | איש חרבו

אֲנַחְנוּ מִפֶּחַד בְּלֵילוֹת
וּבַיָּמִים
סַבִּינִים קוֹרְעוֹת בְּבִשְׂרֵנוּ לְפָרֶם
פּוֹעֲרוֹת חֲלָלִים
אֲנַחְנוּ מְשִׁיבִים לְאֲדָמָה
אֶת הַיְקָרִים לָנוּ מִכָּל
אֶת הַמְּסֻלָּא
וּפּוֹרְחִים
כְּמַרְבְּדֵי הַנּוֹרִיּוֹת
וְהַתְּפָרְצוֹת הַשָּׂקָד
כְּרִיחַ הַמְּשֻׁכָּר

חַיִּים בְּפֶחַד
אֱלֹהֵי אֲבִינוּ
נִשְׁבָּעִים בּוֹ

אֲנַחְנוּ -
אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יָרְכּוֹ וּפֶחַד
זוֹקְפִים קוֹמְתִים כְּאֶחָד
וְעוֹלִים (כְּחַרְצִיּוֹת מְשַׁגְּעוֹת
וּלְשׁוֹנוֹת הַפֶּר, הַתְּכַלֵּת)
בְּאֲדָמָתֵנוּ

פֶּחַד אֱלֹהִים

אברהם בלידשטיין

*

הנה הוא מגיע שוב, כמו בכל שנה, מפתיע כבכל שנה, כמו בכל שנה הוא דהה עד שהפך לספק קלוש.

השמש שוקעת, שמש של יום רביעי, כ"ט אדר א' תשע"ו, והוא לקראתי, מושיט לי קוביית שוקולד אחת בודדה, או כוסית משקה. והחפיסה השלמה? והבקבוק? אל תשאל עליהם, זה כל מה שיש.

עכשיו תבחר, הוא אומר לי – ואני מבין. האם לצלול לשפע המטורף של הטעם של הקובייה הזו, של הכוסית הזו, של היש, כאן ועכשיו. להרפות מהגבולות, ממה שיקרה כשזה ייגמר, מהניסיון הבלתי נלאה להרוויח עוד קובייה, עוד כוסית. להרפות מהאין. להרפות ממה שהיה ולעולם לא יהיה עוד. ממה שיום אחד אולי עוד יהיה. להרפות מכל זה, ולתת ליש האדיר לאחוז בי, לטלטל אותי, לשכר אותי, לשטוף אותי באינסוף צבעים ותחושות גוף.

נהר זורם כאן סביבי. אני נלחם בו, מנסה בכל כוחי למלא לעצמי כוס מים, ועוד אחת, למלא את הבאר שלי, שבחצרי, מוקפת אבנים נעולת שער. שלא אהיה צמא כשאזדקן, אני זורעי זרע זרעי. והמים מתפתלים סביבי, גועשים באוזניי – אנחנו אתך. אינך חסר דבר. הרחב פיך ואמלאהו.

כמה טעם יש בקוביית שוקולד אחת?

כמה חיים יש ברגע?

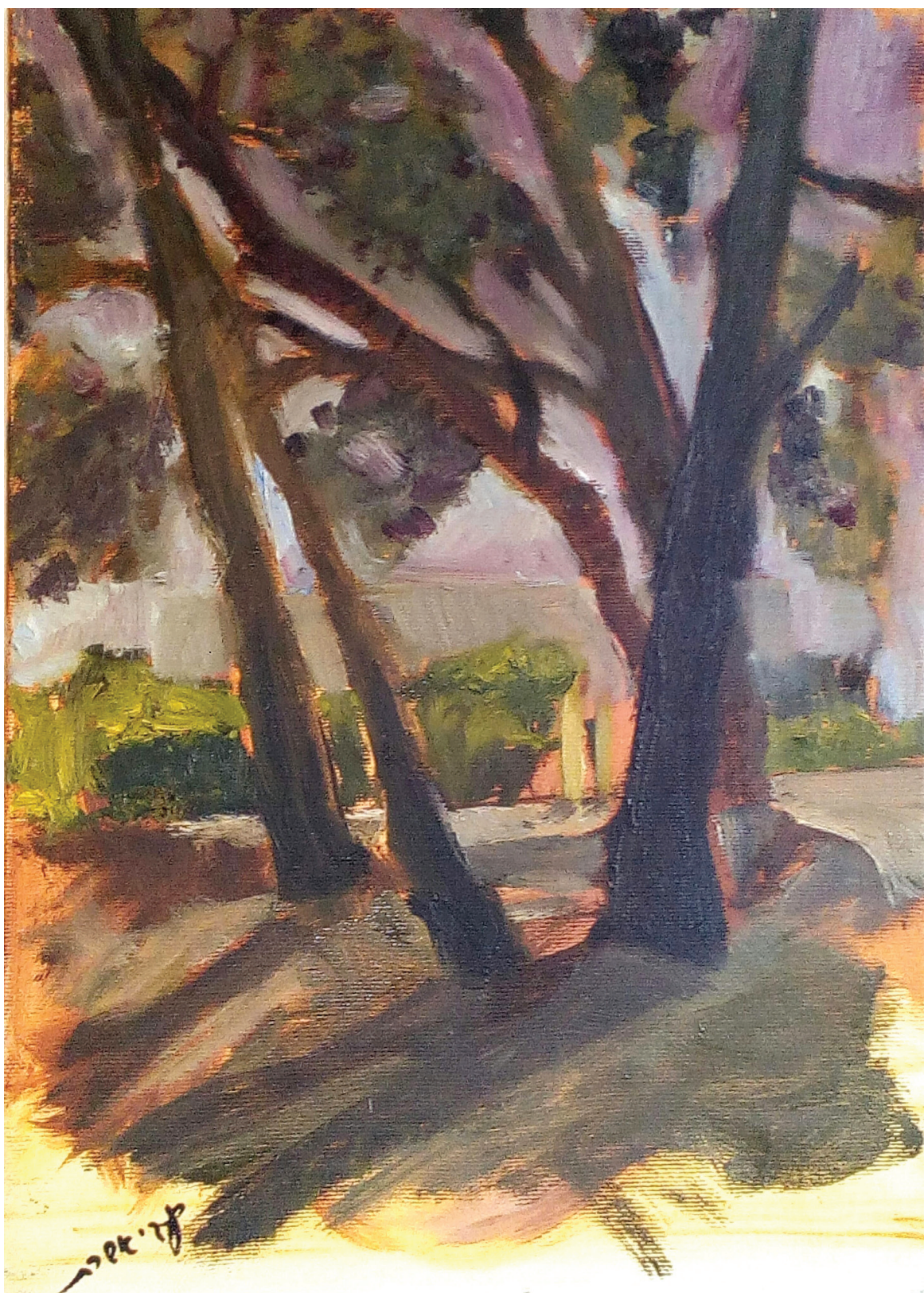
כמה חכמה, כמה שמחה, כמה חוס יש בעיניים האלו שמולי?

כמה צבע יש בסלט הזה?

ומשהו שם מרקיד אותי, משהו שם מדגדג אותי, משהו מושך אותי. ואני שוב מתחנן לפניך: אנא, תן לי עוד שנה לבוא אל אוצרות השמחה הפלאיים. ואני שוב מבטיח: לא שכחתי את העונג, אני זוכר.

והנה נפתח בפניי השער של הרגע, וכולם מזמינים זה את זה:

בואו, בואו שערינו בתודה, חצרותינו בתהילה, הודו לו, ברכו שמו.

עדי אשדוד, ללא שם, שמון על בד, 35X25 ס"מ, 2010

בקרקעית הנפש

דעה (גלעדי) אביחיל | התעצבות

ומי אָני לְפָנַי
שֶׁהַתַּעַר חָלַף בִּי
מי אָני
לוֹלֵי
הַצַּעַר גִּלְף
בִּי, בְּלִבִּי
בְּקֶרְבִּי, בְּקֶרֶב בִּי
בְּחַיִּי
הַתַּעֲכָב, סִתַּת בְּלִחַיִּי
הַחֲלָקוֹת
צִלְקוֹת
קִמְטִים
עֲטוּרִים
בְּדִיוֹק מְרַבִּי.

מי אָני בְּלַעְדִּי,
מָה הֵייתִי עֲכָשׁוֹ?
בְּלִי
תֵּלֶם,
בְּלִי הֵלֶם נִכְאָב
אָני גֵּלֶם
אָני שְׁלֶם
לֹא עֲצָב
מִמְּיוֹ.

מי אָני בְּלַעְדִּי.
אָני, הָרִי
חֶפֶץ
שֶׁנֶּחֱפֵץ
וְנֶפֶץ אַחֲרַי.
מָה שֶׁשֶּׁפֵּץ, אָני
עָנִי.

שָׁבֵר - בְּלִי,
סְדוּקָה
מְחֻזָּקֶת
דְּבוּקָה.
עֲכָשׁוּ אֲנִי
בְּלִי
לְבָרָכָה שׁוֹקֵקָה.

בכל סרלואי | וזה

וזה עושה אותי לברזל ואת צנארי לשיש
וזה נועץ שנים ונושך את כתפי
וזה מעלה בבשרי גרגירי מלח.
וזה דם התמצית, הקבר, השער
וזה מקפל אותי על רצפת המטבח
לילה לילה נוחת הגרון על ראשי.
וזה נועץ בי קרס, שן הנחש בבשר.
וזה פוקד את גופי באפלה, נוטע בו ילד
וזה מקעקע את שמי בבשרו
מוליך אותי אל המזוזה, וזו עבודתי לעולם.
וזה נפשי בשאלתי וגופי בבקשתי.
וזה מלבין את הנהר השחר.
וזה מניח את השמים על כתפי, ומרסק את שדרתי במשאם.
וזה קול הנפץ בנוצת הבקר
וזה עירמי מלבד כסות העשן
וזה חרב התפלה הנעוצה בבשר
וזה מנגן את דכי היס במיתר אחד
וכשפקע, מוריד את השמש למטהך.
וזה אהבה עד סלוק המלים
וזה הנפש בפרח הדם
וזה לחש הפרפר ברחמי
וזה היות לוחכת את העפר
בנטיעת אהבה נוראה, פרח שדומה למות.
וזה להיות נושכת בבשרי
בברית שלא אפר
בקרקעית הנפש
שמד

אני עושה את הגוף לכנפיים באהבתי הנוראה שאת פרייה המת אני קוצרת יום יום

טועמת את עסיס השמים הרך,
זקוקה לאמץ להפתח אל הסכין

שבנפש הבשר, אל הגוף הקשה שיתיד אותי
לחמר חרש ממנו יעשה אדם. בצלמי,

אך לא בדמותי; והרי היס מתעלס עם צבע השמים
ומוליד עמו את תשוקת העננים. לא במראָה,

לא עם פני: להיות נקלפת בזיפים, לבקע את
שפת הבראשית ממנה נברא העולם.

לילה לילה נאספות חיות השדה ללקק את המים

לילה לילה אני מפנה את גבי, והדעת אינה מתקררת.
דעתי עליך ודעתך עלי, עודני נטושה.

מתחת לשבעה כסויים, ברכות שדים ורחם, תהום רובצת.
בנדרי נשמת אפי, בשונה ממני, בפוצע, במלים הנעשות לקול

להברות, לשורה, עולם שלם נחצב בינותינו,
אני כורעת ברך בפני השונה המסחרר

שונה ומסחרר, אתה מאכיל אותי מעץ הדעת
ובלהט הנפש המתהפכת אנו נעשים אדם.

כציפור בחשמל נגיעה מהזרם, רגע מפרוח הנפש

לא רחוק מכאן מחשבים החיים את המות
כמי שמונה יסודות אטומיים,

בונים את הכאב למכונה שיש לסחט
עד יגלה הגוף את סודותיו.

והחיים מתחננים על קיומם, על הזכות לחבק
את הכאב כילד, צעד צעד במעלה המתלול הנורא,

אולי סופו, אולי סופנו,
בחדר ההמתנה של המות מחכה מגע חומל.

בסימני עשן אני מאותתת לא-להים מבין החרבות:
אני מעשנת אלא מאפרת את אויר העולם לראותי,

בגופי הלבן חיי הם אותות כניעה:
ידיים מורמות, חרוק שנים.

ותמיד הנפש שאין מלמד שידעה, איה מקום חכמה.
והנפש לא תמלא, אין מקום שנעשה לבית.

בגיל שלושים ואחת פורחות ממני כל המלים

ענני.

עדי אשרת, שמן על בד, 30x40 ס"מ, 2009

תמר שכטר | (עוד פעם)

זה יום ראשון ואת

שולחת יד עיפה

לטלפון ומגלה

(עוד פעם)

שהשעה II:10.

את הזריחה פספסת מזמן

גם גל החם כבר הגיע...

האור המאבק

נכנס דרך החלון הסגור

ואתו כל הרגעים של הלילה שנגמר

שהחשך יפה להם

יותר.

הפעם את כבר לא מפתעת

באכזבה משעממת את

יורדת למכלת לקנות לחמניה

שתפחה בזמן בו את צנחת

על המטה אחרי ש

(עוד פעם)

הפסדת בקרב מול עצמד

20.04.14

יונה שפירא | בולמוס

וְהֵייתִי קוֹדֶחַת בְּאֵרוֹת
בְּתַקְנָה לְדָלוֹת
זָהָב אוֹפִיר,
עֲצֵי אֲלֻמָּגִים,
שְׁנֵהֲבִים וְקוֹפִים וְתַבְיִים.

לֹא הָיָה דְבָר
שֶׁלֹא נָתַתִּי בּוֹ סִמְנִים
שֶׁלֹא קָרָאתִי לוֹ בְּשֵׁם
חֶסֶן וְשָׁחוּם.
כִּי שָׁמַעְתִּי
עַל אֲדַמַּת הַמַּדְבָּר
שֶׁהִיא אֶרֶץ צִיָּה
צָהָבָה וְצָרוּבָה
שֶׁהִיא אֶרֶץ טְרוּפָה
אוֹלֵי תַפְצָה פִּיהָ
אוֹלֵי תִקְבֵּי אֶת דִּינֵי
בְהֵרֵק הַקֶּשֶׁה.

*

תְּמִיּהָה עַל הָעוֹלָם הַזֶּה
וְעַל הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת
הַמְתַּפְּלֶלֶת,
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא
נַעֲשִׂים בָּהּ מַעֲשִׂים
אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ
בְּעוֹלָם
קְרוֹעַ
לַחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים.

הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת
הַמְגֵרֶדֶת
הַטּוֹחֶנֶת
אֶת הָאָבֶק עַד עֶצֶם
בַּתְּחִנָּה
לְמַעֲשִׂים
שִׁיעֲשׂוּ, שִׁירְאוּ
אֶת הַקּוֹלוֹת,
אֶת הַלְּפִידִים.

*

לְדָאוֹת
 בְּזִהְרֹת
 עַל עֵגוּלֵי הָאֵשׁ
 עַל עֲנוּגֵי הַקְּנֻמּוֹן וְהִסְמִין,
 הַהֶבֶל הַדָּק שֶׁל יְלָדֵי
 הָעוֹלָה מִן הַרְחָצָה.
 לְדָאוֹת
 עַל מִים שְׁבִירִים
 עַל
 מְשֻׁבְּרִים
 רַבִּים
 שְׂאוּלֵי
 אֵין לָהֶם סוּף,
 אֲנִי אוֹמֶרֶת
 שֶׁהֵימִים פּוֹחֲזִים
 וַיִּתְּכֵן
 שֵׁשׁ לֹזֶה סוּף,
 תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם רוֹמֵז
 וְהַמִּים פְּרִיכִים כָּל־כָּךְ
 וְסִמִּיכִים,
 דִּי בְהֶרֶף
 עֵין עֲצוּמָה
 וְצוּנְנֵת
 וְהִנֵּה
 יִקְוֶה הָאֵד הַכֶּחֶל
 אֶל מְקוֹם אֶחָד
 וְתִרְאֶה הַבוֹשָׁה
 יִרְאֶה הַפֶּחַד
 הַצָּרוּר בְּצָרוּר
 הַמֵּר וְהַכֶּפֶר,
 עֲנוּגֵי הָאֵשׁ
 הַקֶּטָן שְׁלִי.

רעיה עציון

*

גלות
זה לעשות like במקום לדבר
לפעמים זה לדבר במקום לשתק
לפעמים זה לשתק במקום לדבר
גלות זה
חמום תת־רצפתי
במקום להצטנף מול האש המתאכלת
באח עצים
גלות זה כל כך הרבה לחשב את עצמי
לא בעינים שלי
גלות זה
רחוק ו
לכוד ב
גאלה זה
בתוך
כמו רוח
שיודעת עצמה מתוכה
(שאינה מודעת לקיומה)
אפשר להנשא על כנפיה

מוריה אשכנזי-רוזנבלום | דיוקן צעקה

אין כאן הרבה אין כאן הרבה אבל
זה כל מה שיש ברשותי
אני מקנה שימצא בי הכוח
להתפלל בעבודה (בעבורי)

כשהיא צועקת נפרשת בי רשת ברזל (תוך-גלגלתית)
מכות חשמל בתוך המים אור כחל-סגל לזהט (על-חושי)
כך בדיוק מרגישה צעקה
שלא נזעקת (כך בדיוק נשמעתי אני)
זעקת מות שפיה גולל
אבנים כבדות, כבדות (תוך-גרוניות)

הילדה צועקת - הילדה צועקת - הילדה צועקת -
וזה אותה הצעקה בדיוק (אני חושבת)

לא היה בי שום ספק

היו בהחלט עננים כבדים וכהים עד מאוד היו
כלבים נובחים בלהט תקיפה נמלי אש אדמות
מטפסות על העור עצים אפרים באפק
עולים בעשן במסך אלים כל אלו היו

לא היה בי שום ספק
עמודי חשמל דוקרים רקיעים בחשך מהבהבים בכתם אכל
בחשך שלי היו
תולעי משי
שרקמו את תוכי
זרב
בשקט.

פריט מתוך: אביה סלע, נרקב או נרקם, רקמה על עלים, 30x100 ס"מ

אילה אבישר | קונה הכל

אֶל־הֵימָּן נָסַע לְפָנֵינוּ בְּמִשְׁאֵית
בְּדֶרֶךְ מִתְּקוּעַ לִירוּשָׁלַיִם
נִסְעָנוּ בְּעַקְבֵי גִלְגָּלִיו
הִרְגָּשְׁנוּ בְּטוּחִים
הוּא קוֹנֵה הַכֹּל
אֶת הָרְהִיטִים הַיְשָׁנִים
אֶת הַתְּנֹרִים אֶת הַסְּפֹרִים וְהַמְּזֹרְגִים
וְהַכֶּסֶף הִרְעוּעַ
קוֹנֵה אֶת הַשְּׁקָרִים
אֶת הָאֲרוֹזִים וְאֶת הָאֲבָנִים
שְׁלֹא יִשְׁלְכוּ הַפְּעַם.
מִשְׁאֵית רִיקָה עִם שְׁלֹט
קוֹנֵה הַכֹּל
קִרְטָעָה לְפָנֵינוּ
וְהַעוֹלָם כָּלוּ בְּתוֹכָהּ.

חרס

אָני רוֹצָה לְבָבוֹת, דְּמָעוֹת רַבּוֹת
יִתְגַּלְגְּלוּ
עַל עוֹרֵי הַיָּבֵשׁ.
לְלַכֵּת בְּהִמְיוֹת, בִּיבּוֹת רַבּוֹת
כְּמוֹ יֵלֶדֶה קִטְנָה
אָני רוֹצָה לְבָבוֹת
עֵינַיִם יְבֻשׁוֹת
אֲדַמָּה צְמָאָה
אָני מַעֲלָה חָרָס.

מיכל זכות | העלאת ניצוצות

מְכַל הַיּוֹמִיּוֹמִי הַדּוֹחֵק
עוֹלְמֵי הַשּׁוֹחֵק
הַבּוֹכֶה-צוֹחֵק
מִתְקַלֵּף

נְקוּי הַקְּלָפוֹת
מְכַל הַרְצָפוֹת כָּלֵן
אֶסּוּפֵן הַמְדִיק:
אֶחַת, אֶחַת
אֶל תּוֹךְ כַּף יָדֵי הַחֲמָה

מַעֲלֵה נִיצוֹצוֹת
שְׁעָמוֹם
וְתִמְרוֹת
זַעֲמֵכֶסֶת-סְכוּל
הַתְּפִזּוּ הַקְּלָפוֹת.

פְּרָפוֹר עֲלִיּוֹת.

חמוטל בר יוסף

*

זֶה בְּגִלְלֵי הַחַרְיִים בְּגֹזַע, בְּזִלְזוּלִים,
זֶה בְּגִלְלֵי הַגְּמוּת בְּלַחֵי, בְּלֵב,
זֶה בְּגִלְלֵי הַנְּקָבִים בְּעֵינַיִם, בְּפֶה, בְּאָזְנִים

שֶׁהֶעֶץ לֹא נִשְׁבֵּר בְּסַעֲרָה
אֶלָּא סוֹפֵג אֶל תּוֹכּוֹ אֶת הַמְּכוֹת וְאֶת הַמַּיִם,
מִתְּבוֹפֵף יוֹמִים
וּבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי אוֹמֵר שִׁירָה.

מעגל סגור מאוד

רוני אלדר שאשא | דבורים

המלים מטיחות את עצמן על פתחי האזנים
כמו דבורים תועות לשמשה סגורה
היא אומרת בקול, הכל בסדר,
ובאוטו אין איש מלבדה

זה הקול שלה, אבל
זה לא הקול שמתלזה למחשבה
והוא חוזר אליה פריד, ומביד וחמור
כמתוך הקלטה ישנה.
ואף על פי כן תגיד שוב,
הכל בסדר גמור

יש כל כך הרבה פניות בדרך הביתה ואף אחת מהן לא נכונה
ואיך בכלל עונים לשאלה, מה חדש,
כשהשמש לא מרפה.
כשיום שלם של עמל מניב כל כך מעט דבש
ואיך לפתח את הפה למרות הסכנה
שתבלע חרק, שתאלם,
או להפך,
שמישהו ישמע

*

התעוררתי שוב. שכחתי שיצאת כבר מזמן
היה חשוך מאוד למרות הצהרים,
ומפזר חם שהשארית הסתובב לכאן ולכאן:
בשפניו אלי הכל בער
וכשפנה ממני קר,
והנמשל היה תלוי בחדר

הבקר לפנים שלך לא היה שום פשר.
וזה כאלו לא ידעתי במלואם את כל הצרופים שיש לך
בין הפה, והרקות, והעיניים.
תדר שאבד פתאום בין שני מכשירי קשר –
המלים מתאמצות לתוכם
האם שומע –

וגם הערב, כשתחזור, אנשק אותך נשיקות בעל פה
אדבר לתוך המכשירים שוב, אגיד רק מה שאפשר –
ולא אזכיר שלא היה לנו שום סתו הפעם,
בין החם ובין הקור
או איד רק אתמול, כשהפנים שלך פנו אלי,
הכל בער, עבר

עדי אשרית, ללא שם, שמן על בד, 40x30 ס"מ, 2009

*

אָבֵל הֵינּוּ מֵעֶגֶל סְגוּר הֵינּוּ
מֵעֶגֶל סְגוּר מְאוּד
וְלֹא הָיָה לִי רֹאשׁ וְלֹא הָיוּ לִי רַגְלִים
לֹא לְמַדְנֵנוּ אֵיךְ לְהִתְהַפֵּךְ אֵיךְ לְסַפֵּר
שְׂתִינּוּ מֵאוֹתָם מִים
בִּיצְפוּר הֵינּוּ מָה קָדָם לְמָה

וְמָה זֶה שֶׁהִיִּשְׁרַתְּ מִבֵּט וְאִמְרַתְּ; הָאֹוִיר בְּרִשׁוֹתַי
וְלֹא הוֹתַרְתְּ לִי מָה שְׂאֲנָשָׁם
– מְתֵי הַכֵּל נִסְדָּק, מְתֵי בָקַע –
וְרַק מִים סָבְבוּ אוֹתִי כָּל הַיּוֹם

וְגַם אַחֲרֵי שֶׁהִסְפָּרִים הָעִידוּ
שָׁזָה שְׁלֵב:
עִם הַתְּמַעֲטוֹת הַחֶלֶב,
הַמוֹחַ הַקָּדְמִי מִבְּשִׁיל
עֲדוּן, בְּלִילָה, בְּרִפְלֶקֶס קְדוּם,
כְּמוֹ רִפְאוֹת כְּפוּיָה לְמִשְׁהוֹ קְלוּף:
הַרְגָּלִים מִתְקַפְּלוֹת לְכוּן הָרֹאשׁ,
לְאַחוֹת אֵיזָה מְה־קָדָם־לְמָה־קָדָם־לְמָה גְדוּם
לְנִשְׁשֵׁם שׁוֹב אֶת אוֹתוֹ אֹוִיר, לְחַפֵּשׂ מִקּוֹר אֶחָד לְפִתְחָה,
אוֹלֵי נְעוּף.

תמר שכטר | שיחה נכנסת

אתה מתקשר.
בחלון הרוח קרה והים רועד בגלים אפרים
על הצג מופיעה תמונה ישנה שלנו מאיזה טיול
שרצית נורא שנצא אליו
(בסוף באמת היה טוב)

חבוק ממך הוא מרחק תנועת אצבע אחת
(ומה גם געגוע)
הרוח לא יכולה לקבל
החלטות של גאות ושפל

הצלצול חוזר שוב אל אותן המלים השחוקות
שחוקות כמו מקשים על לוח לבך
כמו מחשבות שטחנתני עד דק ונעלתי בכלא שנים
כמו כתף סלע ספוגה בבכי ים
כמו חול מתפורר...

השיחה מעברת לתא הקולי.
(אם תצמיד את האפרקסת לאזן
כמו קונכיה
תשמע את קולי מהדהד
גם הים לא יכול
גם הים)

3.4.2015

רחל עופר | רחל ולא

כימים רבים כל יום בעיניה היה
צפוף וחס היה לה
בין תנור לכירה
במטבח אחד
עם אחותה
ולא נותר
לה עוד
אור
לנשימה.
"מתה
אנכי"
מלמלה
כשנתקלה
בזאטוטי צרתה
המתרוצצים סביבה.
כימים רבים כל יום בעיניה היה.

כי נואשת ולא הייתה
בגיד עדשים הבכורה
בכביר עזים הברכה
ורק בבקר ראה
כי היא לאה.
דמעוניה
לא מכה
אכזבתו
לא
כסה.
"מתה
אנכי"
מלמלה
ובדודאי בנה
סחרה, מכרה אהבתה
כי נואשת ולא הייתה.

צופיה מזוז סרי-לוי | האהבה

תמיד נרדפת
על ידי החסר
אדם פותח את עצמו להעניק
אבל נחסם
כמו בולע צעקה גדולה
האהבה
כמו אשה יושבת
על שפת החמר
מנסה לתפס
את מדותיה
בתנועה חמקמקה
חולבת ידיות איש ואשה
שלובים

יפעת גלבר | מרחק הנגיעה

I

אני מרחיבה אישוני לראות את הנוף
 אינני זקוקה לתשובת מבטו
 אנו פוסעים פנים אל פנים
 רחב אישון אל מול רחב תהום וגבעות המלח

אבל מול פניך אני מצמצמת עיני
 מתמקדת, דוברת אליך ענין אחד
 אנו יושבות – פנים אל פנים
 רגלי בוטשות בחול את פזורת ענייך.

2

עמקו של הנוף ועצם הסלע
 פריסת השמים ורדף היקום
 אני פוסעת בכם שתיקתכם חובקת כל דברי
 תפארתכם שותקת סביבי מארבע כנפות
 מיטיבה את כסותי.

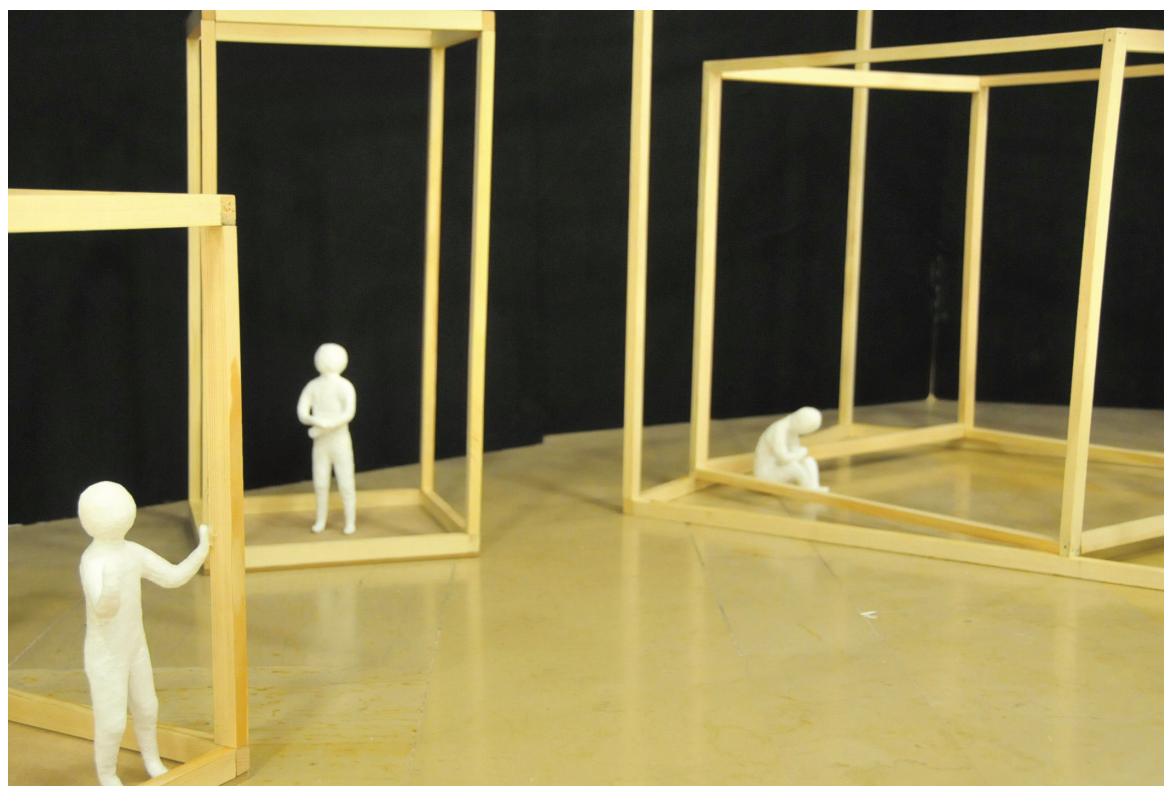
ואינכם חולקים על תוגתי
 ואינכם חופרים בי את מחלות אוצר הימים
 בהן לא מחלתי לך שלא אצרת את עצבוני.

ויש אשר אתם קוראים לי: ב ו א י

3

ויש אשר אני קוראת לך: בואי
 ונברחת.
 ויש אשר מושטת יד
 ואז נחבאת
 גבים טבולי רגלינו, שבילים אשר תחחנו יחד
 שומרים על מרחק הנגיעה.

אתה מציץ בי מן התרכיבים.
שקט אתה מסתתר לי
בחוז. ליד הגדר. מאחורי האבן.
אתה מתבונן במעשי
מבטך לתריסים הפתוחים למחצה:
איך אני מחליפה סדין. איך אני מנחמת ילד.
אתה משתאה לי, שותק ומביט.
אתה רועני
מראה צאן פורש למול חלוני.
אתה מתבונן בי עיניך אגם
ימי נוהים אדוותינו.

תהילה ביג'ל, יוצאת מגדרי, פיסול בגבס ובעץ, מיצב, 2x3 מ'

שרה גבאי | ניצחון

הגן עלי
עם האלהים שלך
מפניך
כמו שאתה פורש את הטלית שלך על ראשך
בערב שבת
פתח לי נתיב אויר
שאעבר אחריו
לשמים שפתחת

אני נושאת אותך
כמו סרן
כמו עבר או ערש דני
אני נושאת אותך כמו אשם
כמו לוחות הברית. כמו אגדה.
כמו הרס ועשן והבטחה

הגן עלי,
זבואו ערוז ומהומה ושכחה
כשאני מצליחה
איך הניצחון
בשביך

אש זרה

אלהים שלך הוא האיש
האבוד

המערה שאספת אליה את הילדים
היא פחד ולא שכינה

המקדש החרב שלך הוא
רק לב שבור,
את מי את פוגשת בתפלותיך
אש זרה
לאיש אבוד

את עושה רק את מה
שכל אשה עושה
במקום שאין לך איש
משתדלת להיות אשה.

במדבר

במדבר
בדרך היורדת לים
אתה אומר לי לא להסתכל על העיר ההפוכה שלי
לקפא לנציב מלח
איזה חשבון נפש לא נעשה עדין.
איפה נותרה
אבן על אבן.

החול שמתגבה פה בערב
הוא לפעמים רוח יגעה שלך שבאה אלי
קיון,
שוכח שהעיר כבר הפוכה וריקה. יחדל
עם בוא
היום.

כיפורים

יִצְאֲתִי מִבֵּית הָאֱלֹהִים
בְּחַפְזוֹן
אֲתָה צוֹפֶה שׁוֹתֵק בְּכָל הַדֶּרֶךְ: הַזַּעַם,
הַנְּבוּאָה,
הַזְּכָרוֹן.

"לָמָּה אַתָּה לֹא פוֹרַעַת שְׁעָרַי?"
מוֹסִיפָה אֶת שָׁמַי, אֶת יַלְדֵי,
לְשִׁמוֹת הַמְּחֻוֹקִים
בְּמִים הַמְּאָרְרִים

נִדְרָנָא לֹא נִדְרִי, וְאַסְרָנָא לֹא אֶסְרִי, וְשְׁבוּעַתְנָא לֹא שְׁבוּעוֹת

ערן גולדמן | ליקוי חמה

נצחֶת

(כסֶחֶת)

נסתתמו טענותיה

(נסתתמה)

תשעת הקבים לא עומדים לה

מול הקב שלך

כשאתה במיטבך.

עטפת הכל במטפורה

מוחצת,

על זה לא יהיה לה מה

לענות.

גמרת

בדמוי שמכוץ

בתוכו את כל הטעונים

הפעם אפלו לא היית צריך להרים את הקול!...

דמעותיה הקדושות לא יועילו לה, לא לא

לא יסיטו אותך ממסלול האמת.

אתה מאפשר לאורה לגדל

(בקטנה)

הרי לא יכולים שניכם לשמש בכתר אחר!

בפתלתלות מחכמת, הנסתרת אף מעיניך,

מקפיד

להעצים אותה באפן ששומר עליה

(בגדל הרצוי לה)

באפן ששומר עליה מפני העולם כולו

העולם כולו שרוצה להזיק לה, לכם!

יצאת צדיק, יצאת צודק

עומד זקוף למרגלות קברה

של האהבה.

בְּאֵפֶן צְפוּי – לֹא צְפוּי
פֶּעַם אַחַת בְּלִבְדִּי,
רֹאשֶׁד תְּכַף, חֲפוּי,
כְּאֲשֶׁר יִשְׁאַלְוּךָ כִּי־צַדִּיק
נְשִׂאתָ
וְנִתְּתָה

ברק ברנר

*

עולמות שמתעכלים
בנשימה אטית.

את משידה אלי מבע של חלולים:
בשרטון הזה איני מוצאת במה להאחו
היה לי יד

וְדוֹקָא זְכוּן חֶסֶד-פְּנִים בְּצַהַר מְנַעוּלָךְ
חוֹשֵׁף אֲצִלֵי גִידִים שֶׁל הַכְּרָה אַבוּדָה שְׁלֵא יִדְעַתִּי
את אִמְךָ
לִפְתָּע מְבַקֶּרֶת בְּנִסִּים קִטְנִים
הַמְתַּחֲוֵלִים בֵּין הַמְטָבַח לְסֵלֶזֶן
הַצְּפוּף שֶׁבְּגִינוֹ
שׁוֹלַחַת קְרִיצָה בְּפִסְפִּס הַבְּלִתִּי נִרְאָה שְׁבֹאֶה-
בָּהּ.

ובליקה
אחמס אותך תחת שמיכת מסע הטלאים שלנו
קליעה פרימה קליעה
של חוטי חסד עלומים.

*

וְהִרְכַּבְתָּ מִתְנַתְּקַת מְכוּנַת הַכְּבִידָה
אֶל חֲלָל הַהֶבְהוּבִים
וְאֵת מִצִּיעָה לְתַפְס מְקוֹם טוֹב
מֵאַחֲרֵי מוֹטוֹת הַהֶגְהָ שֶׁל הַקֶּטֶר
וְהַשְׁשׁוּק הוּא קוֹלוֹת חֶסֶד שֶׁל
פְּחָמִים מִתְפַּצְּצִים
לְפֶסֶת תְּפִלוֹת נוֹשְׁנוֹת
שֶׁל הָאֲמָהוֹת

בְּנִסְיָעָה הַזֹּאת
הַנוֹסֶקֶת מֵעַל גְּגוֹת שְׂרָעֲפֵי הָעוֹלָם
אֲנִי אֲנִשְׁק לְךָ אֵת כָּל
הַמְשָׁאֵלוֹת וְהַתְּהַנּוֹת
שֶׁל הַצִּירִים הַמְתַּהַדְּקִים.

*

בחג הזה איני מצליח
להדביק עולמות
זה אלים
להביט בחבל ארץ גלמודה
בעודך מבשם באחרת

בכלל
להפיל פור של כפרה עולצת
זה אלים
לשכח בכוח שיש נקדות ראשית רבות
שלא יודעות אותך גם השנה.

*

אנחנו מצהיבים
בתוך המנגינה העקבה של האביב
בתוך תהו האויר האסמטי של אלהים
מגשים
בתנועות חדות מדי
אני מסמן לך
תחזרי,
יש לי כל כך הרבה –

*

אֲמוּנָה נִמְצְאָת
בְּגִבּוּל דִּק
הַמְצִיָּה צְמִיחָה
כְּעִבּוּדָה זָרָה
בְּשַׁעַת הַמִּיתָה.

טל נוימן | עץ האזדרכת

בוא ונצא החוצה, היום כל כך בהיר. נצא אל הגינה הירוקה, אל ערוגת התבלין, נגלה איך הכול נראה שונה באור המיוחד הזה של סוף הקיץ, של כמעט הסתיו. בוא ונשב תחת עץ האזדרכת, עם כוס תה ועוגיית תמרים. אתה תדליק סיגריה, ואני אניח את ראשי על השקע הרך בכתף שלך, שדרכו מגיעים אל הנפש. יחד נשב ונשתוק. מכאן לא שומעים את רעש המכוניות, וגם לא את שריקת המילים ברדיו שנשאר פתוח במטבח. יחד נשב, דקה, דקתיים, אולי שנה, עץ האזדרכת יפיל עלינו צללי עלים, ינמר את הלחי הנצמדת, את הברך הנוגעת. בוא ונתבונן בעולם הזה שמשתנה לנו, באור המתרכך אט אט, מפלס לעצמו דרך אל קצהו השני של העולם. בוא ונראה איך תמונת העלים נודדת על גופנו, איך השמים מאפירים מעט, איך העצים מתכנסים לתוך עצמם. העולם הולך ומשתנה מול עינינו, בכל רגע מתרחק מאתנו. רק אתמול דיברו פה על מחירי הדיור, על מצב החקלאים, היום כולם יסתפקו בלחיות. ברדיו מתחלף אוצר המילים מדי יום, מתמלא בכעס ובאלימות, כאילו אם נצחק מספיק חזק נמחק את כל מה שהיה פה לפני. על הברך שלי ממהרת נמלה קטנה, אולי גם היא מושפעת מטון הקריינית ברדיו.

בוא ונשתוק, כמה אפשר לחשוב. מעבר לדלת מדבר לו הרדיו במטבח, מציע פרשנויות לקומקום, מביע חרדה לפני פשטידת המנגולד הטרריה, ואנחנו כאן. כמה פשוט יותר לדבר עם צמרת עץ האזדרכת, עם העלים הנושרים, עם האדמה המתכהה והמתלחלת. אולי נשב כאן, אתה עם הסיגריה ואני במקום הרך של הנפש, ונתבונן בעננים. אתה יודע, יש אנשים שמבינים בעננים. במעבדות מחקר משוכללות הם חוקרים את תזוזת הענן בשמים, את צבעו המדויק, מסיקים מסקנות על החורף שיהיה לנו, על קו המים בכנרת. גם אני חוקרת עננים, איך הם מסגילים את השמים, מרככים את האור, מפילים צל על המבט שלך שפתאום אינו מובן לי. גם אני חוקרת עננים, מתבוננת עליהם בשקט שנוצר אֶתך, מנסה לפנות בתוכי מקום לאווריריות לא מתחייבת. כמה פחד צריך להזיז לצדדים כדי לפנות מקום לענן אחד בהיר, אולי נוותר ונשאיר אותו כבר מעלינו. רוח חולפת בצמרות העצים, מרעידה עלים משנתם, פותחת את חלון המטבח בטריקה. מילים שחורות

מרחפות אלינו מהמטבח, קוויות ודקות ונרעדות, מן הרדיו הן יצאו, וכעת מסתחררות מעלינו ומגביהות אל הרקיע. במרחק שנוצר בינינו יש בהן משהו מרגיע, שפה גרפית ודקיקה באמצע השמים, סובבת במעגלים. עובר אורח עלול לחשוב שזוהי להקת ציפורים.

בוא ונשב בשקט, שעה, שנתיים, נתבונן בקרן אור יפהפייה שחודרת את הענן, נופלת על האדמה המסוכסכת. מעבר לכביש, על כפר בגבעה שממול, יושבים זוג זקנים על ספסל עץ או אבן. היא מניחה עליו את ראשה המוסתר ברעלה שחורה, הוא מלטף בידיים סדוקות. אולי גם הם יושבים ושותקים, מתבוננים בקרן האור הבודדת שנופלת בדיוק רב בגבול שבינינו. כמה יופי רגעי יש באור הזה, המרהיב, כמה חסד. אם הוא לא היה זמני כל כך, אולי הייתי מקדישה לו דמעה אחת בורקת. עוד מעט תעזוב קרן האור את הארץ, עננים ישוטו במהירות בשמים, העור בורועותיי יסמר. עוד מעט יחשיך, היום הולך ומתקצר. האם בסוף נישאר עם רגע אחד של תהוה. התה שמונח לידי כבר התקרר, עוגיית התמרים התייבשה. גם אתה לא נגעת בהם, והשתיקה שלך כל כך חיוורת. בוא וניכנס הביתה, קר מאוד בחוץ, הרוח משמיעה קול גבוה ודק, צללי העלים על גופינו נטמעו בתוך החושך הגדול. בוא וניכנס הביתה, ננעל את הדלת, בזה אחר זה נעלה את האורות, נעביר תחנה ברדיו, את הפשטידה נאכל כבר מחר. תחת אור הפלואורוסצנט החזק אבחיץ כמה השתנית בחוץ, כמה השתנינו שנינו. ומה נשאר לנו מלבד ללמוד זה את זה מחדש.

בחוץ תיילל הרוח כל הלילה, עץ האזדרכת יידום. חוקר העננים יבחיץ על רקע השמים בקווים גרפיים מרחפים. אולי, אחרי הכול, זו אכן להקת ציפורים.

עדי אשרת, ללא שם, שמן על בד, 35x25 ס"מ, 2009

תהום פעורה
ומילות געגוע

יונה רוטמן | השעון המעורר

א.

בילדותי אהבתי את הסיפורים על אלה שלמדו תורה בהתמדה מופרות. את הסיפור על הגאון מווילנא שפרש ממשפחתו לבקתה ביער הליטאי וכיסה את החלונות גם באור יום כדי ששום דבר לא יבוא בינו לבין התורה, ושעל ערש דוויי ישב וחישב כמה דקות של תורה הוא ביטל בחייו, ואת הסיפור על גאון אחד שעבר ניתוח בלי הרדמה אחרי שריכז מחשבתו בחקירה תלמודית.

אחרי שסיימתי את התיכון הוריי רצו שאלך לישיבה שבה לומדים לימודי חול בערב. אני התעקשתי ללמוד דווקא בישיבת "נר תמיד" ששכנה בעיירה רחוקה, שמעתי שבה לומדים ממש יומם ולילה.

למעשה השקידה לא באה בקלות. הישיבה הארוכה בכיסא פלסטיק הקשתה עליי מאוד.

אחרי שעתיים של לימוד הייתי חוטף מבט אל שעון המהגוני הגדול, רואה שנשארה עוד שעה עד להפסקה ומתאמץ להמשיך. החברותא שלי, אברומי, עזר לי להחזיק מעמד. גם הוא כמוני רצה לגמוע המון דפי גמרא, וכשראה שאני מביט בשעון היה מתחיל לשיר את הגמרא בקול רם כדי לסחוף אותי בחזרה. כשהיינו צריכים קצת אוורור היינו מתירים לעצמינו סיפורים ורכילויות.

מדי יום היינו מתכוננים לשיעור של הרב אשר. ניסינו לנחש מה יהיה הרעיון המופשט החדש שהוא יגלה מתוך דברי התלמוד והמפרשים. עם הזמן למדנו להתרגל לחשיבה שלו, ויכולנו גם להתגאות בחידושים הצנועים שלנו הרשומים במחברת המשובצת שלי.

ב.

יום אחד באמצע החורף ישבתי בחדר האוכל ונפלה עליי תחושת צפיפות. יותר מדי אנשים בבניין אחד קטן, אותם מראות ואותם צללים חוזרים ומופיעים כל יום כמו פקידי בנק נאמנים. גופי שידר לי אותות של עייפות ושיממון. רגליי הובילו אותי החוצה לטייל. ידעתי שזה לא בסדר לשבור את קביעות סדרי הישיבה, ושזה גם

לא בסדר להשאיר את החברותא המסכן לבד, ושאינן לו משמעת עצמית להתחיל את הלימוד בלעדיו, אך רגליי המשיכו להוביל אותי. יצאתי מהבניין ופניתי שמאלה. עברתי על פני מוסך של משאיות וראיתי איש בסרבל זוחל מתחת למשאית של מלט. המשכתי ישר דרך גינת ילדים מוזנחת, ונזהרתי לא לדרוך על שברי הזכוכית המפוזרים בין המגלשה לנדנדות. הגעתי לבית לבן מוקף בחומה גבוהה עם שערי ברזל כבדים. כשעברתי ליד השער רצו לקראתי כלבים שחורים ונבחו באלימות. לחשתי פרק תהילים ורצתי לכיוון השני. לא הפסקתי עד שמצאתי את עצמי במרכז המסחרי הקטן של העיירה. באמצע היה מגרש חניה ומסביבו היו מספרה, חנות סרטים, ניקוי יבש ובית מרקחת. בית המרקחת הזה גם שימש כחנות לכלי מטבח, ובקיץ מכרו בו גלידה. מיהרתי על פני חנות הסרטים, מנסה לא לראות את הפוסטרים החושניים בחלון הראווה, ועצרתי ליד בית המרקחת. נמשכתי פנימה. אולי זה היה האור החזק שבלט בתוך החושך החורפי, או בקבוקי השתייה הכתומים והירוקים המסודרים בשורות בחלון ליד הכניסה.

עם כניסתי שמתתי לב לחריגות לבושי. בגדיי השחורים לא התאימו לכל הצבעים על המדפים. באזור האיפור עמדה קבוצה של בנות חמש-עשרה נושאות תיקי בית ספר. הן התווכחו בקול על הדרך הנכונה לעצב שיער. בדרך לקופה מיהר לו איש במעיל עור חום, מחזיק בשישיית בירה בכל יד. באזור התרופות, קשישה כפופה בחליפה אלגנטית פשפשה בבקבוקי הוויטמינים. הסתכלתי מסביבי כדי לגלות מה אני עושה שם, התהלכתי בין השורות, לקחתי בקבוק מי פה והחזרתי אותו למקומו. הצצתי בכותרות העיתונים, ולקחתי לעצמי חבילת סוכריות ג'לי, שיהיה לכבוד שבת. אז נזכרתי שרציתי לקנות שעון מעורר כדי להתחיל לקום מוקדם יותר בבוקר. כך יהיה לי זמן להתיישב ולהכין את הראש לתפילה כמו שצריך. מצאתי שעון כחול וחמוד וצעדתי לקופה נחוש להתגבר על פיזור הנפש. אחרי שהקשישה סיימה את כל השאלות שלה על יעילות החומר המשלשל הנחתי את הסוכריות ואת השעון על הקופה.

"אדוני, הבטרייה לא כלולה בזה", אמרה הקופאית.

קולה הצלול והגבוה משך אליה את עיניי.

היא לבשה סוויטשרט סגול עם סמל של ה"ניו יורק ניקס", ושערה השחור היה אסוף אחורה בקוקו פשוט. היו לה פנים עגולות ומלאות, ובתוך עיניה ראיתי רכות. צבע עורה רמז למוצא היספני,

או אולי פקיסטני. היא הקרינה את הענווה האופיינית לאלו שאבות אבותיהם לא ייסדו את אמריקה, אלא נמלטו אליה מתוך ייאוש ותקווה. בעודי מעיר לעצמי שאני מסתכל עליה יותר מדי זמן, היא כבר הורידה מהמדף שעל ראשה חבילת בטריות.

"הנה טריפל איי, אתה רוצה?"

הנהנתי כן.

מאחוריי שמעתי התפוצצות בועות מסטיק. הבנות שראיתי קודם הגיעו, נושאות סלים מלאים ליפסטיק וקונדישנר.

"מה אתה רוצה מהקופאית?" שאל קול בראשי. נענעתי את ראשי לצדדים.

"אתה לא רוצה?" שאלה הקופאית.

"לא, לא, אני רוצה", אמרתי, "אולי אכניס את הבטרייה ואבדוק את הצליל של הצלצול".

"תן לי, אני אעשה את זה", היא אמרה, "באמת כדאי לבדוק כדי שזה לא יהיה צלצול מעצבן מדי".

"כן", אמרתי, "זה יכול להרוס את היום".

היא חייכה חיוך רחב ואני החזרתי חיוך מינימלי משלי.

שילמתי, אמרתי תודה וברחתי. כשסגרתי את הדלת ראיתי אותה עוקבת אחריי בעיניה. רצתי יותר מהר.

הגעתי לישיבה מתנשף, תליתי את שקית הקניות ליד כל הכובעים והתיישבתי ללמוד. קראתי את המילים בקול וניסיתי להשיל מעליי את התחושה הלא ברורה שדבקה בי בחנות. אחרי חצי שעה זה הצליח, חזרתי לחמימות של "שניים אוחזים בטלית", זה אומר כולה שלי, וזה אומר כולה שלי..."

בערב התמהמהתי ליד קבוצת המתלוצצים על גרם המדרגות. הקשבתי למאיר, הלץ הראשי, שסיפר על שיגעונותיו הלמדניים של בחור אחד בישיבת לייקווד שאיבד שפיותו בזמן של תקיעת שופר. נזכרתי בהחלטתי לקום יותר מוקדם, כיוונתי את השעון ונרדמתי.

בבוקר התעוררתי עם שמש חזקה בעיניים. ראיתי שהשעה כבר 7:26. התלבשתי, הכנסתי את השעון לשקית ניילון ומיהרתי לסופה של תפילת הציבור. משם לארוחת בוקר חפוזה, ומשם לחברותא המחכה לי. באמצע הלימוד מחשבתי ברחה. ניסיתי לנסח את מה שאגיד כשאחזיר את השעון.

באותו יום ראש הישיבה, הרב אשר, העביר את שיחת המוסר השבועית שלו. הייתה לו מתכונת קבועה: הוא היה פותח בציטוט

מספר שלא נלמד הרבה בישיבות – כגון אמונות ודעות לרס"ג או מבחר הפנינים לרב ידעיה הפניני – וכך משרה אווירה של אינטליגנטיות, ומשם היה הולך ומדבר עד שהגיע לנושא הקשור לבחורי הישיבה. אז היה לובש את הפרסונה של המטיף, ודורש מאתנו להתאמץ יותר להגיע בזמן לסדרי הלימוד, לגמול חסד זה עם זה וכדומה. הפעם סיים את דברו בקריאה להתגבר על היצר, ובמיוחד על יצר העצלות. במילה "עצלות" הוא הרים את קולו בכמה דציבלים. "הוא מאוד ערמומי היצר הזה. הוא יבוא חבוש בשטריימל ויזיע לכם לעשות איזו מצווה, ומשם ימשוך אתכם לדברים בטלים, ואז יפיל אתכם בבור של בטלה ממש. אתם צריכים להיות עקשנים", הוא אמר ודפק באגרופו על השולחן. "צריך ללמוד להיות לא נחמדים, להילחם בו בלי פשרות". דברי הרב אשר התערבבו בראשי עם התכנון שלי לחזור לחנות. רצייתי להיות הבחור העקשן הזה אבל לבי משך אותי לשם. טוב, אהיה ממש קצר ולעניין, אחליף את השעון ואחזור ללימודי.

בדרך לחנות הדהדו בתוכי דברי המוסר. התבוננתי בדמות המתגבר על יצרו, וראיתי אותו כאיש שרירי מעלה מקרר על גבו לקומה גבוהה וזיעה נוטפת לתוך עיניו.

הפעם החנות הייתה ריקה חוץ מהומלס אחד בעל ראסטות אפורות ומכנסי צבא. כנראה נכנס לברוח מהקור. בקופה עמדה אותה קופאית, שהחלטתי ששמה מרייה, וטיפלה בציפורניה. ניגשתי אליה בענייניות ואמרתי: "השעון הזה לא עבד... אני מתכוון להגיד שהשעון שקניתי פה אתמול לא...".

"כן, אני זוכרת אותך, תראה לי בבקשה את השעון". היא סובבה את מחוגי השעון, הצלצול פעל באופן לא עקבי. "כן, זה מקולקל... אני אתן לך אחר". היא ניגשה למדף ואני עמדתי הבטתי בה. "אדוני, נגמרו לנו השעונים", היא קראה וחזרה לקופה. חייכתי ואמרתי, "אז מה נעשה?". "אל תדאג, אני מתקשרת למנהל. הוא יביא לנו עוד שעונים". היא אמרה את המילים "אל תדאג" כך שהיה נשמע שאכפת לה מהדאגה שלי.

היא חזרה למרוח לכה על הציפורנים. "אני מקווה שזה בסדר שאני שואלת", אמרה פתאום, "הרבה זמן רצייתי לדעת... מה אתם? כאילו, אתם סוג של נזירים יהודים?"

"מה את שואלת?"

"אני פשוט רואה אתכם כל הזמן באים לקנות משחת שיניים ומשחת נעליים וכאלה דברים, ותמיד אתם לבושים בשחור, ורק בנים בלי בנות... אל תיעלב, אבל אתם כמו מכוכב אחר."

צחקתי צחוק קצר ועצבני.

"נזירים, מה פתאום? היהודים הם בעד להתחתן... גם אנחנו נתחתן. עכשיו אנחנו פשוט לומדים תורה. תורה זה הספרים של הדת שלנו."

"אל תיקח את זה לא נכון, אני מכבדת אנשים דתיים. גם אני דתייה", אמרה והוציאה שרשרת מתוך חולצתה והראתה לי את צלב הכסף הזעיר שענדה.

האוזניים שלי בערו ובטח האדמתי. באינסטינקטיביות הסטתי את ראשי הצידה. צלב? למה היא צריכה להראות לי דווקא צלב? ראיתי שמשהו כבה בתוך עיניה. מאוד לא רציתי להעליב אותה.

"כן, גם את דתייה?" גמגמתי, "את מתפללת?"

"כן", היא אמרה, עדיין נבוכה מתגובתי. "כל יום ראשון. אני נורא אוהבת את השירים של הכנסייה". היא התחילה לזמום משהו על Sweet Lordy Lord. קטעתי אותה ואמרתי, "אנחנו בישיבה מתפללים שלוש תפילות בכל יום. בבוקר, בצהריים ובערב."

"וואו, אתם ממש רציניים, גם לכם יש שירים יפים?"

"אנחנו שרים רק ביום שבת. זה היום הקדוש שלנו, לא יום ראשון". החנות עדיין הייתה ריקה. הראש שלי אמר – תקום ותלך, אבל שאר גופי אמר – תישאר עוד קצת. היא הייתה שונה מאוד מכל הבנות שגדלתי אתן. הן הפכו בגיל שש-עשרה לגברות קטנות, מטופחות וזרות. זאת, שאולי קוראים לה מרייה או קריסטינה, היא פשוטה וקרובה.

לבסוף אזרתי כוח ואמרתי, תודה רבה על העזרה. אני אחזור לפה מחר. אני אבוא לקבל את השעון... היית מאוד נעימה.

למה אמרתי את זה? מה הבעיה שלי?

"תודה.. סליחה על השעון המקולקל", היא אמרה, ומשהו בפניה זהר.

יצאתי.

ג.

בחוף התחלפה תחושת העצבנות שלי במשהו אחר. הפעם לא רצתי לבית המדרש. למרות הקור המקפיא אצבעות ואוזניים

הלכתי לאט וחשתי את העולם ומלואו העומדים מסביבי. התגלו לי פרטים ברחוב שנעלמו ממני במאות הפעמים הקודמות שפסעתי בו. הכפור בעצים יצר צורות גאומטריות נפלאות. מרחוק שמעתי פעמונים מצלצלים בדרמטיות. ראיתי סנאי רץ לתוך חור בגזע עץ ברוש, מחזיק בלוט בפיו. משאית זבל נעצרה לידי. עובדי ניקיון קפצו מאחוריה עטופים בסרבלי חורף ורוקנו לתוכה פחים בקצב אחד. על פניהם היה יופי של אנשים הנהנים מיגיע כפיהם. שמתי לב שגגות הרעפים שבשני צדי הרחוב התחברו יחד ליצור צורה גאומטרית אחת. כמה ארובות בגגות פלטו עשן ויצרו תמונה רגעית בשמים. אישה צעירה עברה לפני באופניים, ולחיה האדומות בצבצו מבעד לצעיף ירוק. כל מראה חדש הפעיס אותי יותר. בעודי מתבונן בפודל לבוש בסוודר של חג המולד ראיתי שכבר הגעתי לישיבה.

התיישבתי במקומי בבית המדרש וניסיתי להיכנס לקצב הרגיל, "ספק בכור... תקפו כהן אין מוציאין מידו..." אך כל עצמותיי דיברו בקצב אחר. סגרתי את הגמרא ושוטטתי בין מדפי הספרים. הוצאתי ספר אקראי, קראתי שורה והחזרתי אותו. ידיי נמשכו לספר ירוק ואז לספר כחול. במדף התחתון מצאתי ספר מדרשים מאובק, פתחתי וקראתי: "משל למלך בשר ודם, שהיה מחבב את בתו יותר מדי..." לא הצלחתי להבין אם מדובר במשל או בנמשל, אבל הצליל של המילים דבק בי.

עזבתי את הספרים הגדולים ולקחתי ספר תהילים קטן. יצאתי למרפסת הצופה על פני מפעל הקרטונים וקראתי פרקי תהילים. המילים היו שגורות בפי ולא יכולתי להפסיק. הבנתי שבשביל מצב הרוח הזה באתי לישיבה, התעוררות כזאת חיפשתי.

המחשבות השתוללו בתוכי. מה קורה אתי? למדתי מאות דפי גמרא והמון ספרי מוסר בחורף הזה ולא פרצתי למעלה. ואחרי שביליתי כמה דקות בחברת בחורה עם עיניים טובות ושפתיים מלאות וצלב קטן בין השדיים – פתאום התחלתי לעוף? פתאום נחה עליי הרוח?

דלת המרפסת נפתחה ואברומי הוציא את ראשו. "הכול בסדר אתך?" הוא שאל. "התחלתי את התוספות הארוך בדף נ"ד, אתה מצטרף?"

"אני בסדר, אני בסדר", אמרתי והחבאתי את ספר התהילים מאחורי גבי, "אני בא ללמוד אתך".

למדנו כמה שורות עד שהפסקתי אותו. אפשר לדבר עם אברומי, הוא שתקן בלתי נלאה.

"אברומי, תקשיב לי שנייה. נכון שאסור להישבע?" שאלתי בלי לחכות לתגובה, "אני רוצה להבטיח, בלי נדר, אבל להבטיח שאני לא אעשה איזה משהו".

אברומי בהה בי.

"אני מבטיח שלא אכנס לבית המרקחת במרכז המסחרי. בעצם לא אלך למרכז המסחרי בכלל", אמרתי בעוד ידי לופתת את השעון בכיסי. "אם אלך אני אהיה חייב חמישים דולר לצדקה".

"לא", ענה אברומי, "אם תלך תיתן לי חמישים דולר".

"טוב, סגרנו", אמרתי והודיתי לו בלבי על שלא שאל שאלות.

המשכנו לקרוא בתוספות ומוחי מיאן להתרכז.

קמתי, הלכתי לארון הספרים ולקחתי את ספר המדרשים שקראתי קודם. זה היה מדרש תנחומא. התיישבתי בנישה המוסתרת שמאחורי מכונת הצילום וקראתי. בהתחלה בדממה ואחר כך בלחישה. המילים והמשפטים נצצו כמו הכפור על העלים בחוץ, ומנגינותיהם ערסלו אותי בנחת כמו גלים ביס שקט.

קראתי על התורה שבעל פה, "שיש בה דקדוקי מצוות קלות וחמורות והיא עזה כמוות וקשה כשאול קנאתה לפי שאינו לומד אותה אלא מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא בכל לבו..." וכך המשכתי לקרוא עד שהתרוקן בית המדרש מלומדיו. מישהו כיבה את אורות הפלואורוסצנט, ואור הירח בקע מבעד לחלון.

קובי פישר | לחופי בני ברק

בָּאנוּ לְשַׁבֵּת
בָּאנוּ מִיָּם
וּמִהַשְּׁמַשׁ
הַשּׁוֹקֵעַת
מִתֵּל-אָבִיב
לְבִנְי־בָרֶק
כְּמוֹ הַשְּׁבֵת
נִכְנָסְנוּ בְּרִגְעִי
הַחַל הָאֲחֵרוֹנִים

וּבְדִירָה מְאֻחָרִי
הֵיכַל הַבְּרָכָה
מְרִיחִים אֶת הַמָּרֶק
הַמֵּתְבַשֵּׁל וְהַמִּים הַחֲמִים
שׁוֹטְפִים אֶת הַחֹל וְאֶת הַמֶּלַח
וּבְלִילָה הַגּוֹף
עוֹרְנוּ זוֹכֵר
לְנוֹעַ עִם מְקַצֵּב הַגְּלִים

וְתִקְתּוּק הַשְּׁעוֹן
בְּחֶדֶר שֶׁל סְבֵתָא
לֹא מְנִיחַ לִי לִישׁוֹן
הַעֵינַים אֵינָן נֶעְצָמוֹת
עַד שֶׁנֶּאֱמְרוּ מְלוֹת
קָסָם אֲחֵרוֹנוֹת

וּבְיוֹם אֲנִי בְּהֵיכַל הַבְּרָכָה
וְלֹא יָדַעְתִּי שְׂאֵינִי מִבֵּין מְלָה
מְקַרְיַאת הַתּוֹרָה
וְאֲחֵרֵי הַתְּפִלָּה
לֹא יָדַעְתִּי לְשֵׂאֵל
אֵיךְ הוֹפִיעַ פְּתָאוֹם
הַשְּׁעָר הַמְּסֻלָּסֵל
עַל רֵאשָׁה שֶׁל סְבֵתָא

ומי כָּל הָאֲנָשִׁים
עַל הַשְּׁלֶחַן הָאָרְדִּי
וְהַכֶּסֶּאֹת הַמְרֻפָּדִים
שְׂיוֹם אֶחָד יַעֲלֶמוּ
מֵעֵבֶר לְקִיר

לֹא יִדְעֵתִי כָּלוּם אָז
לֹא שְׂאֵלֹתַי רַק הֵייתִי
שְׂקוּעַ בְּתוֹךְ
הַדְּבָרִים הַסְּתוּמִים
וְהַפְּלֵאִים כְּמוֹ הָאוֹר
הַנִּשְׁפָּר בְּנִבְרֻשֶׁת
הַבְּדִלַח לְרַב־רַבּוּא
זְהוּרֵי־צְבָעוֹנִים

כֹּל זֶה נִזְכַּרְתִּי בְּיָמַיִם
אַחַר שְׂסַבְתָּא הָעֵטוּפָה
בְּשִׂמְיָכָה יִשְׁנָה
הַתְּכַסְתָּה בְּעַפָּר
שְׁנַעְרָם סְבִיבָה
נִדְחָף בְּחֶסֶד
אַחֲרוֹן חֲזָרָה
לְחֻלְקַת הָאָדָמָה
הַיְקָרָה כָּל־כָּךְ
הַיְחִידָה שְׁהֵיִתָּה
רְשׁוּמָה בְּשָׂמָה
וְאַחַר שְׂבָנָה הַחֹרֵג
צָעַק אֶת חַיִּיקָה
בְּשֵׁתֵי מַלִּים:
זִיעֵר שׁוּועֵר
זִיעֵר שׁוּועֵר!

(אומרים שְׂסַבְתָּא אֶהְבָּה
אֶת הַיָּם אֲבָל לֹא רִאִיתִים
יַחַדְוֹ אֵף פֶּעַם
רַק בְּתַמוּנֹת יִשְׁנֹת)

וְרֵאִיתִי שְׂכַתְּכָה אִידֵי הַיָּם
מְחֻזְרֵי אֶת הָאוֹר
בְּרֵבּוּא נִיצוּצוֹת
וְאִידֵי מוֹלֵזֵה לֹא יִכּוֹל לְהִיּוֹת
בֵּין אֲנָשִׁים
כַּעֵס וּמְרִיבוֹת
רַק שְׁלוֹם

שפי רוזנצוויג | תהום פעורה ומילות געגוע משני עבריה הסמוכים כל כך

לפני שאנחנו מגלים את התהום הפעורה בינינו, שקוראים לה אלוהים וידענו כבר מלכתחילה על קיומה, אנחנו זהירים. מהלכים זה ליד זה בסבר פנים יפות, ומחכים להזדמנות, לגישוש, לזריקת חבלים של מילים משני עברי השבר הסורי אפריקני המונח בינינו.

אני ויאיר נפגשנו בג'וערה, בסיס גדנ"ע. שנינו היינו צוות מלווה לתלמידים שהגיעו לשבוע שתפקידו להגביר מוטיבציה לשירות משמעותי בצה"ל; יאיר – עובד סוציאלי באחת הערים באזור המרכז – ליווה את תלמידי י"א של תוכנית היל"ה, ואני מחנך כיתה מקדמת בתיכון "ירדן" במעלה אפרים.

הומאנים, אוהבי נוער מאתגר, חובבי פילוסופיה וספרות, מתלבטים, "חופרים" בלשון תלמידינו, מעריצים את ילדינו הפרטיים... מקבץ הספרים שיצאו מהתיקים של שנינו, רסיסי השיחות בנייד שקלטו אוזנינו זה מזה, בישרו על ניסיון השיח בין עברי התהום ששנינו ארבנו לו בסתר לבנו.

שאלות כמו "מאיפה אתה" עלולות לזרוק אותנו היישר אל עובי הקורה. כך אנשים אחרים מצוותים נוספים שבחדר מגלים במהרה סימני עמדות ניציות במצחם כשתשובותיי מסגירות כי אני גר כעת על קרקע ביישוב לא חוקי בחבל שילה. אבל יאיר לא יניח עצמו במלכודת כזו שעלולה להפוך את התהום הפעורה לעוד חומה בצורה... בליל המטאפורות והדימויים הללו אולי מסרבל מעט את הדינמיקה הלא ברורה ממילא בין איש דתי-ימני (קטלוג שעושה לי רע) לבין חילוני ליברל בעל אוריינטציה שמאלית (קטלוג שמשעשע אותי) – אבל גם הוא ניסיון כמעט נואש להעביר את התחושות המעורבות מגוש גולמי של קונפליקטים לשפה דבורה ומדוברת.

יאיר מפנה את השאלות אל השדה הפרקטי (אפשרות המשכנתא, מסגרות החינוך). או אולי אני הוא שמכוון את תשובתי על מקום מגוריני העתידי לנושאים שכנראה יובילו אל המכנה המשותף בינינו. במהרה גילינו ששנינו בקטע של חינוך אנתרופוסופי, אלהיים לבורגנות שזוחלת אל חיינו, בודקים את הדופק של הקהילה שנרקמת סביבנו, ומקבלים החלטות מתוך שיח משותף עם נשותינו. שנינו מכורים לתהליכים, גם במסגרת עבודתנו עם

נוער וגם בחיינו האישיים. גישת החינוך הגורסת "בואו נזרע בדמעה עבור הסיכוי הקטן שמישהו יקצור יום אחד בשמחה", גם היא משותפת לשנינו במינונים מעט שונים. החדווה שבלב על גילוי הדומה הרב בינינו עוברת לשפתיים בצורת חיוך מרומז.

עדיין גישוש לקראת רגע השיא. לא זוכר במדויק את הטריגר אבל זה הגיע בעדינות. המושגים "כיבוש", "אידאולוגיה", "שימוש בכוח", "בעלי בית ואורחים", מוסכים בחדר אוויר כבר, מפריד. גבולות 48 וגבולות 67 מחפשים בין מילותינו את ההבדל המהותי. דומא, חתונת השנאה, שוליים סהרוריים, טרור יהודי (המושג המפלצתי הזה שהצליחו להמציא מוציא ממני תוקפנות נוראית), אך יאיר משתדל במיוחד להקשיב, להכיר, לא להיגרר לוויכוח ולהתנצחות פשטנית, להרחיק את הדיבור מעימותי הסרק הבנאליים והשטוחים שהתקשורת מייצרת. ההשתדלות שלו מולידה איזו רגשה, רצון לחשוף עוד על הקולות המתנצחים בתוכי. ההסכמה של יאיר לראות אותי מורכב מביאה אותי לשמוע את עצמי מצייר פרופיל מתפתל בין נאיביות והומאניות לבין אקסיומות שלאחר התפכחות, שהן הרבה יותר חותכות. אני מוצא עצמי מרגיש בטוח לדבר בשם התורה הקדושה למרות שהאיש שמולי מתייחס אליה כאל מסמך ספרותי אנושי (כנראה). הוא לא יבטל את דבריי ואת עמדותי בהתנשאות. אך רגע השיא נקטע מהר; מזמינים את הסגל לישיבה או לפגוש את התלמידים בהפסקה. יש איזו חמיצות של החמצה. יש גם הבטחה מלווה בתקווה שייווצר שוב רגע גדול, כזה שבו המילים החמות נשלחות בין שני עברי התהום ההיא, ששנינו כבר נתקלנו בה בעבר והבנו שהיא היא הטומנת בחובה את הזרות ואת הניכור, את הוויכוח האינסופי והמתיש, את חוסר ההסכמה שמוליד את חוסר הפתרון – אבל היא היא המזינה את הגעגוע הזה מתחת לעצמות, געגוע למפגש כן ואמתי שמצליח להפוך את האחוה ממושג מופשט לנוכחות עמוקה ומוחשית בלב.

ושוב, אחרי כעשרים וארבע שעות, יאיר מזמין אותי להעז ולדבר את הדברים. והניסיון הוא כל כך עדין, מעמיק, כואב ומרפא כאחד. אלוהים כבר מדובר, גם המחיר שיאיר משלם עבור אמונתי בו מדוברת, גם הפגיעה בערכי הקדושים שבהם נוגסת הדמוקרטיה מונחת על השולחן (העמוס במנות חמות ושאר כריכי נקניק שיאיר מכין לתלמידיו ללא הרף). שוב נקטעת השיחה, שוב אנחנו מבטיחים להמשיך אותה, כי עצם קיומה הוא תכלית בפני עצמה. הבררה האחרת היא ניתוק וכל הדברים שכבר אמרנו שמשמעם

מכך.

מאוחר בערב, מול משחק כדורגל המשודר בטלוויזיה (עוד אויב משותף לשנינו – הטלוויזיה והסמארטפונים) אנחנו מגלים יריבות נוספת, משני עברי הדרכי התל-אביבי. הנה יושב מולי אוהד הפועל שהוא אמנם שמאלני אבל אינו אנרכיסט, פלא בפני עצמו כשמדובר בהכללות שאנו כל כך מתפתים להיות ניוונים מהם. ואז, כמו דומינו, מסתבר שהוא מנוי על הארץ, והוא מגחך לשמע אתר החדשות שאני מכנה אובייקטיבי. הוא מזמין אותי לקריאה ביקורתית משותפת בעמודי הבית של שני האתרים הללו.

לפני השינה הוא פתאום זורק לאוויר, במבוכה ובתימהון וקצת בדרך אגב, שכשסבא שלו חגג מאה לאחרונה, אחותו פגשה במכולת באיש דתי שארגן לו עלייה לתורה בבית כנסת. היה מקסים ומרגש, הוא אומר בחיוך מהוסס, והוא לא יודע עד הסוף מה להגיד על זה ועל זיקתו לדת. שוב התהום עולה על גדותיה לרגע, וחוזרת בשקט לצלול תחתינו, כדי שנוכל להמשיך לשלוח חבלי אהבה עבותים מעליה.

היום שלמחרת כבר עולה. דפיקות לב מזורות מלוות את השעות האחרונות שלי בבסיס הזה, עוד מעט מורה אחרת מבית הספר תחליף אותי ואוכל לחזור לאשתי ולילדים, אבל הפרדה מבנאדם שהכרתי יומיים עושה לי גלים בבטן. מלבד הליווי של תלמידיי אני מקדיש כל דקה להיות במחיצתו של יאיר. איכשהו הלוי מתפקשש והוא נעלם לשעתיים בדיוק כשאלישבע מגיעה להחליף אותי. אני מבקש ממנה להשאיר לו את מספר הטלפון שלי. מה קוסם לי עד כדי כך במפגש הזה? הרי מיום ליום מתבהר לי שאני בצד של האור, שזכיתי להיות בעבר של אבי אברהם המכיר בבוראו. ויאיר די עומד מנגד. ובכל זאת נגעה ללבי תחושת הצניעות המפלחת מדי פעם, שהאמת המוחלטת כנראה לא מונחת כולה אצלי בכיס של הג'ינס – היא מפוזרת כמו אבקה בכיסים רבים ומשונים. הדבק שיאחד אותה יהיה מבוסס על עין טובה ונחת והכלה ושיח והכי חשוב – געגוע, לפחות לפי האינטואיציה שלי עכשיו.

להתראות יאיר, הלוואי וניפגש שוב במובן העמוק של המילה.

עדי אשרת, ללא שם, שמן על בד, 35x25 ס"מ, 2010

ענת גנאור

*

לְטָאָה חֶסֶרַת עֲפָעִפִּים מִתְבוֹנָנֶת בֵּי.
נְדָמָה לִי,
שֶׁחַיִּים נִרְאִים אַחֲרַת
דְּרֹךְ אִישׁוֹנָה הַמְאָרֶךְ.
הָאֵם בְּאַמֶּת מְכַרְעִים אֲנַחֲנוּ
לְהַרְג
בְּשָׁל נְקֻדּוֹת מִבֶּט.

10.7.2014

*

לוּ יִכְלֹתִי לְהַבִּין,
הֵיְתָה הַלְטָאָה בַּעֲלַת הָאִישׁוֹן הַמְאָרֶךְ
מְסַפֶּרֶת לִי דָבָר אוֹ שְׁנַיִם.
כְּמָה רוֹצָה אֲנִי לְשָׁמַע,
אֶת הַבְּלָתִי מְכָר לְאִישׁוֹנֵי הָעֵגֶל.
לוּ יִכְלֹנוּ, אַחֲיוֹת לְחַיִּים,
לְשַׁלֵּב אֲצַבְעוֹת
בְּמִצִּיאוֹת הַמְּסֻתָּרִית הַזֹּאת,
שְׂבָה דְרֹךְ אִישׁוֹנוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד
נְגִלִית נְפֹשׁוֹ.
כֵּן, הֵיְתִי רוֹצָה
לְעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ יַחַד עִם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה.

11.7.2014

כקוצים בסוף קיץ

במורד בטני,
הבדידות מתנגשת בעצמה
כפֿלטה טקטונית
על כל אשר החשך ונשכח ונבלע
ביס הגדש ובמאבק.
שוב הלכתי לאבוד,
בין רסיסי נפרדות.
נהרפת ברות,
אני,
כקוצים בסוף קיץ
המזדקרים בדרכים בסגול שערם,
בדלותם,
ואיש לא מתערבב בם.

24.2.2016

דביר שרעבי | שתי סיגרות

"לא יכולתי להתנער מתחושת אי-הנחת
כי תפקידו המעשי של איש האמונה
בחברה המודרנית הוא קשה ביותר, ואף פרדוכסלי"
(הרב יוסף דב סולובייצ'יק,
'איש האמונה הבודד', עמוד 12)

גררתי כיסא בזהירות. התיישבתי בשקט. חיכיתי במבוכה ומצמצת בעיניים. הרב עיין בגמרא. המתנתי. כבר שבועות ארוכים אני חושב על השיחה הזאת. כותב תסריטים שלמים בראש. מחשב חשבונות. בונה משפטים כמו מגדלים. מה אומר ומה אשיב. עכשיו, כשאני מתיישב על כיסא ליד הרב, הכול נמחק לי מהראש. פתאום שכחתי מה אני רוצה להגיד, ומהו הסדר הנכון שצריך להיות לשיחה מהסוג הזה. חששות מקננים בלבי. אני מרגיש כמו מתאבק שנכנס לזירה בפעם הראשונה בחייו. אני עדיין מחכה. אט-אט הרב מרים את העיניים מהדף המצהיב של הגמרא ומסתכל עליי. אני קצת רועד. "שלום הרב", פניתי אליו. "סליחה שאני מפריע לך בלימוד", התחלתי בהיסוס, "אבל יש לי משהו חשוב לומר לך". השתתקתי.

זבוב עקשן ריחף מעל ראשנו כמו מנורה שמתנדנדת מרוח שאינה מצויה. צעקות של מפלפלים וגרירת כיסאות נשמעו בבית המדרש. החלונות היו סגורים. לא היה לי אוויר. מחנק עמד בגרון. דומה עליי שהטו הקירות ליפול. הזעתי, נלחצתי. הרב גלגל באצבעות יד אחת את זקנו הארוך, וביד השנייה תמך את מצחו המקומט. "ראשית, לפני שנדבר על הדברים החשובים לך", הנעים בקולו החרוך בזמן שסגר את הגמרא, מסכת ברכות, "מה שלומך, נתנאל?"

"מורכב, הרב. מאוד!" אמרתי בכנות. בהילות נשמעה מקולי וחשש גדול. שפתיי נקשו כמו מטבעות בידיים של קבצנים.

הרב צחק והשיב, "נכון. וכי חידוש יש בעולם, נתנאל". הוא נאנח בכבדות כמו קטר רכבת, והמשיך, "מפורסמים וידועים הדברים שמורכבים החיים. יותר מדי מורכבים". הרב שתק, ולאחר מכן שאל אותי, "אתה מכיר את המחלוקת של בית שמאי ובית הלל במסכת עירובין?"

"דף י'ג?" השבתי בחוסר ביטחון.

"נכון, נתנאל, בדף י"ג". הרב חייד וחשף שיניים צהובות מעישון סיגריות. "אתה בטח בקיא במחלוקת בין בית שמאי לבית הלל, כשבית שמאי סוברים שנוח לו לאדם שלא נברא משנברא, ובית הלל, לעומתם, סוברים כי נוח לו לאדם שנברא משלא נברא. למסקנה הגמרא שם אומרת, כי נוח לו לאדם שלא נברא משנברא, אך מה לעשות שנבראנו – ובאמת, מה נעשה?" הוא עצם את עיניו וגירד בראשו בחפזה. "נפשפש במעשים שלנו, נתנאל. כן, נפשפש במעשים". סיכם הרב ושתק. הוא נראה מותש כמו כדורגלן אחרי משחק הארכה. עיניו היו אדומות, הראש מפוזר והדיבור אטי. נראה עליו העולם כמשוי כבד. בתוכי הרהרתי, האם באמת הוא יהיה קשוב אליי, או שמא לא נעים לו לדחות אותי מעליו. ובכל זאת, בעודי מהרהר, שאל אותי הרב, "מה קרה, נתנאל? על מה רצית לדבר אתי? אני מקשיב לך. כולי אוזן". ושוב אני תוהה בתוכי אם כדאי לי או לא כדאי לי לפתוח את הלב, לגרד את הפצעים, לספר על הייסורים, על הדחייה. אני מרגיש שנכון לגלות את עצמי. כמו שלמדתי לאחרונה במסכת יומא, שדאגה בלב איש ישיחנה, ישיחנה לאחרים. יש חשיבות לבירור, ויש בי משהו שרוצה יציבות מן הטלטלות, אבל הכדאיות מחוללת בי ספק כמו ארס נחש שמתפשט לאט בדם.

מכל מקום, הפה שלי לא עושה חשבונות ואני נמשך – כמו מגנט – לדבר במילים: "הרב, אתה זוכר שאמרת לנו שאם יש לנו את 'זה' אנחנו יכולים לדבר אתך?" גמגמתי, תוך שאני מדגיש את ה'זה'. אולי טעיתי והזזתי צואה יבשה, אני שוב תוהה בתוכי. הייתי צריך לשתוק. חרטה נחרטה בי מהכליות עד לגרון. התחלתי מדחיק עצמי במחשבות; בשביל מה באתי להתייעץ. מה הוא יכול לעזור לי. אחרי הכול, הוא לא פסיכולוג או יועץ. מה הוא מבין בכלל, מחיתי בתוכי בהתרסה. טעיתי. לא נכון לדבר על הרגשות הקשים, על הבדידות, על כאבי הגוף. לך, אני צועק על עצמי בלי שאף אחד ישמע. לך למקום אחר. עדיף להישאר עם הסודות, אני מכריע. עדיף להישאר לבד ולהתמודד.

המחשבה לעזוב מפתה אותי. אבל מן העבר האחר, אני יודע שלאורך זמן זה יהיה גדול עליי. יותר מדי גדול עליי. אני חייב לספר, פסקתי. אני לא יכול יותר. בזמן שאני חושב, הלב כבר דופק בקצב מהיר. הגב מתכופף כמו שופר אל השולחן. התנשפתי. הייתי מבוהל. העברתי יד על המצח וניקיתי זיעה שמנונית קרה.

"נתנאל, אתה רוצה אולי כוס מים?" שאל אותי הרב בעודי מסוכסך

ביני לבין עצמי, והושיט לי יד מהמערבולת. "הפנים שלך חיוורות".
הוא נשמע לי קרוב וקשוב.

"כן, הרב. אשמח". אני משיב בקול חנוק.

"בוא נלך לשתות", הוא אמר.

שנינו קמים מהכיסאות. הרב מחייך אליי.

בדרך אל המטבח הוא הניח את כף ידו הענוגה על גבי בעדינות
זהירה. "יהיה בסדר, נתנאל", הוא מעודד אותי, "למרות שאתה
נראה טרוד מאוד. יהיה בסדר". נבהלתי קצת מהמגע, אבל
המילים המתוקות הגבירו אצלי את האומץ לדבר, לצאת, לפרוק,
לספר את עצמי. הרב שידר ביטחון. במטבח הוא הושיט לי כוס
מים קרים, ולעצמו הרתיח את הקומקום החשמלי. בחורים באו
ויצאו, הלכו ונכנסו, ממהרים בדרכם, חסרי מתינות. השמש האירה
בעצבים.

"אתה יודע, נתנאל", אמר לי הרב בשקט תוך שהוא לוקח כוס
זכוכית ממדיח הכלים ושופך לתוכה כפית גדושה של קפה שחור,
"אני מאוהב בקומקומים חשמליים. אני ממש אוהב לראות את
האדים מבקשים חופש עד לפקעת החום, להקשיב לשריקות הלחץ
ולטרטורי המים. אני אומר שקומקומים חשמליים הם כמו מלחמה
קטנה". הוא דיבר את המחשבות במהירות כמו ילד מתלהב.
"פעם, כשהייתי צעיר, לפני שנים רבות", הוא גיחך, "הייתי עומד
דקות ארוכות ליד קומקומים חשמליים, מדליק אותם ובוהה בהם
בסקרנות אין קץ. מדליק וחושב. מדליק וחושב. בעיקר חושב
עליי, על החיים, על הספקות שלי. לאן אני הולך? – לגן עדן או
לגיהנום, לחיי עולם או לחיי שעה – לאן?" תהה בכנות חמצמצה.
"תחשוב על זה, נתנאל. תנסה לעשות חשבון נפש מול קומקומים
חשמליים", קרץ לי. כשדיבר נזכרתי בסיפור שהרפה ממני מעט את
המתח שהייתי מצוי בו.

"הרב, אתה מכיר את הסיפור – המצחיק מעט, יש לומר – על רבי
יהונתן אייבשיץ?"

"אולי. על איזה סיפור אתה מדבר? אני מקשיב". אמר והסתכל
עליי בעיניים חמות.

"פעם", סיפרתי מהזיכרון, "רבי יהונתן אייבשיץ יצא מביתו והלך
ברחוב. בדרך פגש אותו המלך ושאל לאן הוא הולך. הרב השיב
שאינו יודע. המלך כעס וציווה לכלוא אותו. לאחר כמה ימים,

כשהמלך נרגע, הוא שאל את רבי יהונתן: "למה לא ענית לי?" בתשובה אמר לו הרב שהרגליים מובילות את האדם; הוא חשב ללכת לבית המדרש, ולבסוף הלך לבית האסורים". לאחר שניות של עיכול, הרב צחק בקול גדול וגופו רקד.

כשנרגע אמר: "סיפור מעניין. בלי נדר באחת משיחות המוסר אדבר בו ואביא את הדברים בשם אומרם", הוא נתן לי טפחה על השכם. "ובאמת, נתנאל, אנחנו לא יודעים לאן אנחנו הולכים", הרב הרצין. "בשנייה הכול יכול להשתנות, כפי שסיפרת על הרב – אדם הולך לבית המדרש והנה הוא נמצא בבית האסורים. מבחיל". דיבר באנחה. "אגב", שאל, "אתה יודע מהיכן לקוח הסיפור?" ניסיתי להיזכר. "אולי מספר הבדיחה והחידוד של דרויאנוב", השבתי. "אבל אני לא בטוח".

לאחר שהוסיף מים וסוכר ובחש בכפית את הכוס החמה, יצאנו מהמטבח והלכנו אל חדרו הפרטי, "שלא יפריעו לנו", אמר. "מי יפריע?" שאלתי. הוא צחק בשטותיות אופיינית והשיב – "המטרידים בשאלות פשוטות על הסוגיות הקלות בגמרא".

כשהגענו, סגרנו את הדלת, לאחר שאמרנו שלום למזכירה, והתיישבנו זה מול זה. חשתי נינוחות רבה בחדרו הסגפני של הרב, בשונה מתחושותי בבית המדרש ההומה והמרעיש. כאן הרגשתי שלווה גדולה, נעימות וביטחון שדחקו ממני את הלחץ. הקירות היו חשופים – בלי תמונות של רבנים כמקובל. "אני בעד שקיפות", אמר בחיוך כשראה שאני סורק את החדר.

"פעם ראשונה שאני נמצא כאן", אמרתי.

"תמיד יש פעם ראשונה", השיב.

הוא קם וקרא לי להסתכל על הספרייה הקטנה שעמדה בחדר. "כאן, יש רק ספרי שירה", אמר. "אני ממש אוהב את חיים נחמן ביאליק. אתה יודע מי זה?" שאל.

"כן, בטח. המשורר הלאומי". השבתי. "איזה שיר אתה אוהב במיוחד?" שאלתי את הרב.

הוא עצם את עיניו וציטט בעל פה בניגון אטי: "כְּלָם נִשָּׂא הָרוּחַ, כְּלָם סָחַף הָאוֹר, / שִׁירָה חֲדָשָׁה אֶת־בְּקָר חַיִּיהֶם הִרְנִינָה; / וְאֲנִי, גּוֹזֵל רֶדֶד, נִשְׁתַּכַּחְתִּי מִלֵּב / תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה. // בְּדָד, בְּדָד נִשְׁאַרְתִּי, וְהַשְּׂכִינָה אֶף־הִיא / כְּנָף יְמִינָה הַשְּׂבוּרָה עַל־רֹאשֵׁי הָרַעֲיָדָה. / יָדַע לִבִּי אֶת־לִבָּהּ: חֲרָד חֲרָדָה עָלַי, / עַל־בְּנֵה, עַל־יַחֲיָדָה". הוא

שתק לרגע, ולאחר מכן אמר, "אלו הבתים הראשונים. את השאר שכחתי".

"לבד'י זה שיר קשה, הרב. איך אתה זוכר בעל פה?"
"בגלל שזה יפה", הוא צחק. "וברצינות, אני חושב שצריך לקרוא שירה". סתם ולא פירש.

התיישבנו שוב. הרב פתח ואמר שהוא יכול להקשיב לכל דבר, אבל לא יודע אם יוכל לסייע בכל דבר. אני יכול להשתדל, הבטיח, ושתה בלגימות קמציניות את הקפה. בינתיים הדליק את המזגן וחיכה למוצא פי.

"הרב", אמרתי עכשיו בשלמות לב, "זוכר שדרשת מאתנו באחת השיחות הכלליות שאם יש לנו את ה'זה' שנבוא לדבר אתך?"
הוא חכך בדעתו והשיב בקצרה, "אמת".

"אז הרב", המשכתי לדבר כשאני חש את השרירים מתכווצים בתוכי, "אני כזה. אני נמשך לגברים". רעדתי ברגליים. זהו. אלוהים אדירים, חשפתי את הסוד שלי. זה היה קצר כל-כך, מהיר ומפחיד. גמגמתי. הרב שתק והסתכל לי לתוך העיניים. הסתכל לעומקן. המזגן נהם. רק שלא יפלו עליי השמים, הרהרתי לעצמי. רק שלא ידחו אותי. הרב עצם את העיניים. נדמה שהוא מחפש מילים לומר לי, בשעה שהשתדלתי שלא לבכות. רציתי להיות חזק. אבל אט-אט דמעות סוררות נפלו עד לשפתיי הרוטטות, "קשה לי, הרב. קשה לי מאוד – מה אני צריך לעשות?" התחננתי.

הרב המשיך לשתוק. לאחר דקה, לערך, הוא שאל אותי אם אני מכיר את הגמרא בקידושין. אמרתי שכן. "הרב, הגמרא שם זה שטויות במיץ. הם לא ידעו על מה הם מדברים", כמעט שצעקתי.

הרב דיבר בלחש תקיף: "יש במילים שלך אמת. היום לדעתי זוהי טעות לומר שלא נחשדו ישראל על משכב זכור, וכי הנה, אתה!"
לאחר רגעים של התבוננות, כשהרב אוחז את פניו בכפות ידיו, הוא שאל, "אתה מעשן, נתנאל?"

"מה?" עניתי בפיזור דעת לאחר כמה שניות, מנסה להבין את עצמי, מנסה להבין את הרב. הייתי מבולבל ובעיקר לבד. התחלתי להרגיש קור בעצמות.

"אתה מעשן?" חזר הרב על הדברים.

"מדי פעם", השבתי.

"אז בוא נלך להעלות ניצוצות", דרש.

הרב קם, פתח את הדלת, והשיג עבורי נייר לקינוח אף. יצאנו יחד לשטוף פנים. הרב נתן לי כוס מים. שתיתי לאט-לאט. כל לגימה ולגימה הייתה לי חיים. כשסיימתי, הוא נכנס שוב אל החדר וכיבה את המזגן. לאחר מכן הלכנו אל השבילים הפורחים, ויצאנו מן מהשיבה.

על ספסל צדדי בשכונה הקרובה הוא נתן לי סיגריה והדליק אותה. גם הוא הדליק לעצמו סיגריה אחת. "תקשיב", אמר לי לאחר ששאף מספר פעמים, "היה לי אח, זיכרונו לברכה, נפטר. אהבתי אותו מאוד", חשף הרב את הלב. "אחי היה עילוי. תלמיד חכם עצום. בור סוד שאינו מאבד טיפה. אני, לעומתו, הייתי חלש ולא מתמיד גדול בלימוד". הרב שתק, עישן והסתכל לשמיים. העננים היו לבנים.

"מכל מקום", המשיך הרב לספר, "הוא לא רצה להתחתן. אף אחד מהמשפחה לא ידע למה. איך העילוי החרף לא מתחתן? אולי אתה מכיר את כל הלחץ הזה של החברה הדתית", אמר לי, והמשיך לפרוס את סיפורו: "בינתיים עזבתי את הישיבה והתחלתי לכתוב שירים. אהבתי לקרוא. באותם זמנים גם עבדתי כמוכר בחנות ספרים, אז הייתה לי נחת. בכל יום הייתי קורא ספר או שניים, תלוי בכמויות הקונים. בכל אופן, ההורים שלי היו עצובים. הם חשבו ששני הבנים שלהם נכשלים; האח הגדול לא מתחתן והאח הצעיר מבזבז את החיים בקריאה של ספרים לא ראויים". הרב דיבר במהירות, מדי פעם בלע מילים ותיקן מיד, נראה היה שקשה לו לחשוף את הדברים. הסיגריה שננעצה בין שפתיו עמדה תלויה ונשרפה. אני הסתקרנתי לדעת מה קרה לבסוף, ובאותה מידה לא הבנתי מה הקשר בין הסיפור לביני.

"נתנאל", קרא לי ואמר, "אתה הראשון בישיבה שמכיר את הסיפור. אני מקווה שזה יישאר בינינו", הוא תלה בי עיניים עמוסות בכאב. "כן, הרב". הבטחתי. לקחתי שאיפה עמוקה מהסיגריה והשתעלתי. "אחי התאבד, נתנאל. הוא תלה את עצמו בלילה שלאחר יום הכיפורים". אמר הרב בפתאומיות כמו צרור יריות באמצע לילה שקט.

נדהמתי. הרגשתי רעד בגוף. "למה?" שאלתי בבהלה.

"הוא שנא את עצמו, נתנאל. תיעב את הגוף שלו", הרב ענה. "הוא

לא רצה להתחתן כי הוא היה הומוסקסואל. כמוך. גם הוא נמשך לגברים. הוא לא רצה לחיות חיים של שקר", אמר הרב בנשיפה ארוכה.

"איך ידעת?" שאלתי בספקנות.

"הוא כתב מכתב". הרב ענה.

נדמה היה פתאום כי הספסל שאנחנו יושבים בו הוא אי של סערה. הרב הרהר בינו לבין עצמו, בעוד אני שותק. אחוז בפחד. "לאחר השבעה החלטתי שאני אהיה רב ואעזוב את הכתיבה. לזכרו של אחי וגם בשביל הנחת של ההורים. אל תחשוב, נתנאל, שאני שלם בבחירה שלי. המון ספקות יש לי – האם אני נוהג נכון? אולי אני מפספס את עצמי, חי כשעננה של מוות מרחפת מעליי? במידה מסוימת אני מרגיש כמו מצבה", אמר הרב בעצב. "יש פסקה של הרב קוק באורות התשובה שאומרת שאם שוכחים את מהות הנשמה העצמית, הכול נעשה מעורבב ומסופק, והתשובה של האדם היא שישב אל עצמו. נתנאל, במידה מסוימת אני לא שב אל עצמי, ובוודאי של התפילה אני יודע במה אני חוטא. זה רע מאוד. לכן אני חושב שאתה צריך להשלים עם עצמך. תשמח במי שאתה". הרב הסתכל עליי בעיניים בוהקות. "כמובן שההתמודדות קשה, בעיקר המינית. אבל יש לך בחירה חופשית, ואני מאמין שתברר עם עצמך את הדברים. תשאל, תחקור, תעמיק. אני מאמין בך. ושתדע, תמיד, שאני אוהב אותך כמו שאתה. תתחזק, תהיה בטוח בעצמך. תחיה בהרמוניה עם הגוף שלך. תהיה אתה. תהיה מה שנתן לך אלוהים, כמו שמך", אמר הרב שלי דברים של אמת. חתול רחרח את הפח ונבר בשקיות האשפה, מחפש שובע. שתיקה נפלה עלינו. שני הסודות, כמו שתי הסיגריות שבערו, כבו כבר. נשארו המחשבות הכבדות, התהיות, הספקות וכאב הלב. לאחר כמה דקות, כשאנחנו עדיין יושבים על הספסל ומכונסים כל אחד בעולמו, נזכרתי פתאום באמרה נכונה של רב אחד, שאינני זוכר את שמו, שאמר – רק הדומם שלם, ואין אדם שאין נשמתו קרועה. ובאמת, הרהרתי לעצמי, אולי לא נוח לו לאדם להיות נברא, אבל טוב לו לאדם להיות נברא.

קמנו מהספסל. הראש שלי היה מסוחרר מעט. השרירים כאבו. העיניים יבשו כמו קיץ. הרגשתי הכלה. מעטפת. קצת אושר. זרקנו את הסיגריות לפח, התחבקנו חזק וחזרנו אל הישיבה. יחד.

זכרנו לחיים

מנחם הלבֿרשטט | למנצח

אַתָּה תְּמִיד מְנַצֵּחַ

חֶכֶם וְלֹא בְּחִכְמָה

עַל חֲלָשִׁים

בְּחִצּוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר

נִבְרָיו:

אַתָּה הוּא מְלֶךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

אִם זֶה עוֹשֶׂה לְךָ טוֹב

אָנוּ יְמִינוּ כְּצֵל עוֹבֵר

אֵין לָנוּ מָה לְהַפְסִיד

שיר ליום הכיפורים

רק השנה הבנתי
אתה אינך המות
זה אנחנו –
כמו ברוך־או על שור דוהר
שבעים שנה
ואם בגבורות שמונים
ואם במזל תשעים
פסות מות מתפוררות
נאחזות
באל החי והסוער
עד אשר נשלך אל החשך
או אל הנצח להבדיל
(ברוך המבדיל בין נצח וחשך
אני לא)

ועל כן אין זו חנפה לצעק חזק
כנגד הרוח השורקת
והשעטות:

זכרנו לחיים אלהים חיים
זכרנו לחיים אלהים חיים

צחי כהן | לילה על כורסא במחלקה האונקולוגית

נקישת חרבות השעון מעל לראשינו
שנקפה הלוך ושוב כל הלילה, לא מונה
מתנדנדת כמטטלת:

דין חסד דין חסד דין חסד
החרישה את שאוני הלילה שעלו
ממסדרון המחלקה:

ביחת הטובעים, שיפת סדיניהם הרמה
רחש כנפי האחיות רוחפות מתחנתן
נקישתן התאונתית של צבתות הסרטנים
רומסים על רצפת הלינולאום.

בבקר קמנו מכאביך
משתיקים אותם במורפין ובאופטלגין
ובשאיפת נשימות עמקות את חלב הערפל שהתאבד בעמק
בין הברושים לארגנים מבעד לחלון החדר.
בעינים עצומות מדמעות הודינו למלך
חי ומים שנתן לך גם היום
בחמלה נשמתך –
מה רבה אמונתך!

עדי אשרת, ללא שם, שמן על בד, 45x25 ס"מ, 2010

מאיר אבשרה

*

בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה
בְּמִדְבַר צִיָּה
הִלְכֵת אַחֲרֵי בְּחִירָה
אֶת הָאֲחֵת הַיְחִידָה

בְּקֹר וּבְצִמָּא
מְצֵאת אֶצְלֵי נְחֻמָּה
כְּגֹזֵל שְׁעוֹן עַל קֹן
אֶמְרֵת לִי בֵן

גַּם כְּשֶׁהֵייתִי נִקְשָׁה
וְהִמָּטֵר בּוֹשֵׁשׁ
וְהַחֲטָה אֶזְלָה
אֶמְרֵת שֶׁהִטַּל גַּם הוּא יָרוּה אֶדְמָה.

תִּלְתִּלֶיךָ רַבִּים בְּטַל
תִּלְתִּלֶיךָ רַבִּים בְּטַל
בְּךָ שׁוֹרָה הַבְּרָכָה
בְּךָ אֶמְצֵא נְחֻמָּה

*

אין מְנוּחַ לְכַף
רְגֵלָה הַיְחַפָּה
רְגֵלָה הַיְעֵפָה
בַּצָּנָה מְחַפֶּשֶׁת
מִחֶסֶה מְקוּם
קֶרֶן אֹר
שָׁמֶשׁ.

תְּהוֹ, וְהוּא
נֹחַ נִשְׁאָר בַּתִּבָּה
מוֹגֵן מְצָפֵן
אֲבָל נֶאֱמָן

עָפָה וְחוֹזֶרֶת הַיּוֹנָה
עָפָה וְחוֹזֶרֶת הַיּוֹנָה
עָפָה וְחוֹזֶרֶת הַיּוֹנָה

לְרַגַע קֵט בָּאָה
עָלָה זֵית בְּפִיָּה

לְחַפֵּשׁ לְחַפֵּשׁ הַזֶּה
עָפָה הַיּוֹנָה
עָפָה

שפי רוזנצוויג | בדהרה השמימה

אַטְרִים אֶתְכֶם שָׁמַיִם שְׁחָרִים,
אַקְרַע אֶת הַקְרוֹם הַמְסֹוּהָ
בְּמִסְפָּרִים סְקֻרָּנִים.

בְּחֵמֶשׁ לַפְּנוֹת בְּקָר
אֶדְהַר בְּקוֹרֹלָה הַמְשֻׁמֶשֶׁת שְׁלִי
לְטָרֶף אֶת הַגּוֹרְלוֹת וְהַשְּׁעִירִים
מִבֵּין מְצוּקֵי עֲזָאוֹל.

אַטְרִים אֶתְכֶם
שָׁמַיִם שְׁחָרִים זוֹמְמִים
אַאִיץ בְּמִרְכַּבְתִּי
וְאֵדַע אֶת הַיּוֹם
לִפְנֵי שְׁתוֹלִידוֹ אוֹתוֹ
אַגְלָה אֶתְכֶם לְכָלֵם.

*

הָהָרִים לֹבְשִׁים אֶת שְׁמֵלוֹת הָעֶרֶב
גְּלִי טָרוּר אֵינֶם נוֹתְנִים בָּהֶם סִמָּן
אוּ מְטִילִים בָּהֶם קָמֶט,
הֵם שְׁלָמִים וְיָפִים לְמַכְבִּיר.

הָרִי אָדוּם מוֹאָב וְגִלְעָד
מְכַתְרִים אֶת אֶרְצֵנוּ הַרוֹעֵשֶׁת
בְּחִגְיָאוֹת מִפְּאֶרֶת וְגֹאֵה
כְּמִדֵּי עֶרֶב
הָהָרִים לֹבְשִׁים אֶת שְׁמֵלוֹת הָעֶרֶב
לְקִרְאֵת הַנְּשֵׁף הָאֵלֶם.

על אודות האמנות המלווה

א.

עדי (מרקס) אשרת, ילידת 1980, מתגוררת בירושלים. עוסקת בהוראת אמנות ובליווי משחק. למדה במכללת אמונה ואצל הצייר ליאוניד בלקלב. אוהבת לצייר את האור המיוחד בירושלים ובאנשיה. ב-2010 השתתפה בתערוכת "סטודיו משלך" בבית ארתור המוצר הירושלמי, וב-2016 הציגה תערוכת יחיד בתאטרון ירושלים.

מדברי האמנית:

"...תוך כדי החיים העמוסים מאורעות וחוויות, להתבונן סביב, בבית, בילדים, ברחוב, בגינה. לרשום כל יום, למלא פנקסים. היד לא נחה, מחפשת תמיד את הקו הנכון שנמצא בסוף בתוך סבך הקווים שנוצר על הנייר.

בזמן שהעין מתבוננת באדם היושב מולי או באור הנופל על רחוב ירושלמי רגע לפני שקיעה והיד מחפשת את הקו הנכון, הצבע המדויק, הלב מבקש לחבר. להשתמש בחומר – בנייר, בכד ובצבעים כדי למצוא את הנקודה הפנימית, לקלוט את הרגע שמהו מהנצח נמצא בו. ואולי כך להגיע לשקט פנימי ולאחד את הקרעים שבתוכי".

ב.

מגמת האמנות באולפנת "אור תורה אוריה", גוש עציון, בהובלת המנהלת יונת למברגר ומרכזת המגמה טלי פרקש, מעמידה מדי שנה תערוכה של בוגרותיה. בגיליון זה מציגות ארבע מתלמידות המגמה בתשע"ה: יעל רודל, הוד-יה כ"ץ, תהילה ביג'ל ואביה סלע. מדברי היוצרות הצעירות על אודות עבודותיהן:

יעל רודל | שנים כולם בורחים

פיגועי הדריסה שהתרחשו לאחרונה בארץ הביאו להצבת בטונדות ברחובות ירושלים ובסביבותיה, על מדרכות, סמוך לתחנות אוטובוס, לתחנות רכבת ולטרמפיאדות.

הבית, המרחב הפרטי, הפך להיות מקום מסוכן. זו חוויה מפחידה ומתסכלת. הבטונדות שאמורות להביא להרגשה של הגנה וביטחון יצרו אצלי תחושות הפוכות. הן פוזרות ברחובות וכך מנכיחות ומקבעות את המצב הבעייתי, וזה מעצים את התסכול. פתרון הבטונדות מייצג בעיניי גישה מסוימת להתמודדות, גישה שמגיבה להתרחשות ולא נלחמת בה. זוהי התמודדות שמקבעת בעיה לתוך מציאות. ויותר מכך, מקבעת אותנו בתוך בעיה.

הוד-יה כ"ץ | פרחים שעד אינסוף

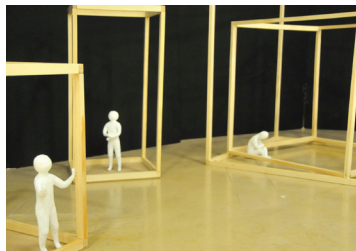
שישים ושבעה חיילים נהרגו במלחמת "צוק איתן". זה כואב כל כך. אני מרגישה צורך להגיד תודה לכל אחד ואחד מהם. הכנתי פרחי זכוכית -

שישים ושבעה פרחים. כשאומרים תודה מעניקים פרח - אני רוצה להגיש לכל אחד מהם פרח. פרח הוא גם דימוי לעלם צעיר בשיא פריחתו. החיילים שנהרגו הם פרחים שנקטפו. הפרחים שלי מביעים כאב וגם יופי. יש בהם רגשות עמוקים של כאב לצד תחושות כנות של הערכה ותודה.

תהילה ביג'ל | יוצאת מגדרי

בעבודתי יצרתי חמש דמויות, כל אחת מוצבת בתוך מסגרת. המסגרות "משרטטות" קווים של גבול. כל אחת מהדמויות, בדרכה, מנסה להתמודד עם המסגרות שהיא בעצמה יצרה.

המסגרות מציבות גבולות, אך הן לא סגורות. האפשרות לחצות את הקווים תמיד קיימת...

העבודה מתארת חוויה אישית של התמודדות ושל רצון לפרוץ גבולות ולחצות קווים שאני יצרתי לעצמי. גבולות שקיימים רק ברגש או בדמיון. תהליך העבודה על היצירה מהווה בעצמו ביטוי להתמודדות עם הנושא.

אביה סלע | נרקב או נרקם

היצירה שלי משקפת דיאלוג בין החולף לנצחי. אספתי עלים שטבעם לצמוח ולגדול ולבסוף לנשור, להתכלות ולחלוף מן העולם. במחזוריות קבועה ובלתי פוסקת הם מקנים לעץ את יופיו והדרו, כמו גם את בדידותו ומחשופיו. ניסיתי לשמר אותם לנצח בשלב חיותם, רגע לפני התבלותם והתכלותם. ברגע הזה, בתך רקמה, הוספתי לכל אחד

מהם מאפיין ייחודי. הרקמה הופכת את העלה הסתמי למיוחד, מבדילה אותו ביחס לאחרים, ומטביעה עליו מעין ממד נצחי. גם האדם, כמו העלה, זמני וחולף. הוא גדל ומתפתח ובשלב מסוים דועך. הוא שואף להתקיים לנצח על ידי השארת חותם אישי וייחודי משלו, מעין תוצר של רקמת חיים אישית בתוך רקמת החיים האנושית האינסופית.